

Penzijske prinaldnosti imajo se isplačivati od 1. dana narednog meseca u kojem je nastupio slučaj po kojem se penzija određuje.

25. Član 230. tač. II. da glasi: Činovnici koji nemaju propisanu spremu za struku u kojoj služe:

I. Ako na dan obnarodovanja ovog zakona imaju najmanje 14 godina službe, koje se računaju za unapređenje, dolaze u one grupe koje odgovaraju položajima na koje su postavljeni po zakonima, koji su vredeli u različitim delovima države pre donošenja ovog zakona.

26. Član 239. Službenicima penzionisanim posle stupanja na snagu ovog zakona urediće se penzije prema odredbama ovog zakona.

27. Član 243. Službenici za koje se donose odluke da se ne prevode i ako su stekli pravo na penziju, penzionišu se po ovom zakonu. A ako nisu stekli pravo na penziju dobiće na ime naknade svoju tromesečnu dotadašnju sistematičnu platu sa dodacima.

Povodom svega ovoga odbor je na ovoj sednici pokušao da izradi sledeću gradaciju prosvetnih radnika. Prema toj gradaciji učitelji sa položenim učiteljskim ispitom ostali bi u II. kategoriji, koja bi po učiteljskom predlogu imala 6 grupa sa povećanim platama po skali kako je u gornjem predlogu označeno. Usvajeno je, da se u predlog unese da veličina učiteljskih plata prema platama činovnika sa fakultetskom spremom bude u odnosu 3:4 i da se zakonom garantuje jednakost prinaldnosti činovnika udatih za državne činovnike sa prinaldnostima ostalih činovnika.

Dalja gradacija bila bi ovaka:

1. Učitelji građanskih škola sa učiteljskom školom i višom pedagoškom školom od 2 ili 3 godine ušli bi u 6. grupu I. kategorije;

2. Profesori trgovačkih škola sa maturom i fakultetskom spremom od 2 godine (politehnika) u 6. grupu I. kategorije;

3. Profesori srednjih škola išli bi do 4. grupe I. kategorije;

4. Profesori učiteljskih škola sa učiteljskom maturom i pedagoškom školom do 3 godine u 5. grupu I. kategorije.

Naše Udruženje učiniće i dalje korake u smislu učiteljskih zahteva, da se oni u koliko je moguće zadovolje.

Dodajemo da je povodom ovog posla održana 24. ov. m. i sednica Uprave Saveza Činovnika na kojoj su birani delegati koji će u ime Saveza svih činovničkih društava zastupati zahteve činovnika i sudelovati u radu komisije za izradu ovog predloga. Predstavnik našeg Udruženja tražio je da u ovoj delegaciji bude zastupljeno i naše Udruženje. »N. P.«

PREDLOG

Ministarstva Prosvete za izmene u zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda.

Na praksi su se neke odredbe Zakona o činovnicima građanskog reda pokazale izvodne i za to je Ministarstvu čast predložiti sledeće izmene:

I. U članu 4. posle tačke pete dodati novu tačku šest, koja bi glasila: »koje je na redovnom školovanju«;

II. U članu 8. izostaviti na kraju reči: »s tim da ne mogu ući u prvu kategoriju«.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društva u Sloveniji.

Poročila:

+ UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KRANJSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo dne 4. oktobra t. l. v Kranju. Predsednik tov. Fran Luznar pozdravi vse udeležence — navzočih je bilo 71 članov — predvsem nove člane, med njimi strokovne učitelje puškarske šole v Kranju ter tov. Janka Žirovnika, ki se je naselil v Kranju in ga naproša, da podpira društvo s svojo bogato izkušnjo v njegovem delovanju. Nato poroča o tekoćih zadevah ter priporoča posebno toplo podpiranje učiteljskega naraščaja, članstvo pa bodri, da z mirno doslednostjo vztraja pri svojih načelih.

Z ozirom na nasilja, izvršena v zadnjem času v prosvetni upravi nad naprednim učiteljstvom in z ozirom na pisanje »Slovenca«, je sprejel občni zbor po tov. Stanku Završniku resolucije, ki so objavljene na drugem mestu.

Predavanje. Tov. Valerija Ivančeva referira o temi »Rodoljubno in krepostno

III. U članu 11. posle reči: »i Glavne Kontrole« dodati: »i šest redovnih najistaknutijih profesora Univerziteta, koje izabere plenum redovnih i vanrednih profesora na način koji će propisati Ministar Prosvete«.

IV. Član 31. izmeniti ovom redakcijom: »po navršetku najvišeg stepena osnovne plate, službeniku pripada, za sve vreme daljeg službovanja njegova najviša osnovna plata uvećana sa 15 %. Ova povišica računa se i za penziju svima činovnicima koji su po ovim ili specijalnim Zakonima stekli prava na punu penziju«.

V. Član 33. izmeniti u sledećem:

a) U prvoj kategoriji izostaviti desetu grupu i staviti plate po grupama ovako: osma grupa 4200 dinara; sedma grupa 6600; šesta grupa 9600; peta grupa 12.000; četvrta grupa 15.000, a ostale grupe da ostanu po dosadašnjem Zakonu;

b) u drugoj kategoriji da budu plate: u 5. grupi 3000; u četvrtoj grupi 4200; u trećoj grupi 6300; u drugoj grupi 9600; u prvoj grupi 12.000 dinara;

c) u trećoj kategoriji da budu plate: u 5. grupi 2100; u 4. grupi 3000; u 3. grupi 4200; u 2. grupi 6300 i u 1. grupi 9600 dinara.

VI. U čl. 34. povećati plate zvaničnika i služitelja:

položajna plata	zvanič.	služitelja
3. grupa	1500	960
2. grupa	2400	1500
1. grupa	3600	2400

VII. U čl. 35. povećati stanarinu po sledećem:

	I. k.	II. k.	III. k.	zvan. služ.
za prvih 6 god.	2.400	1.800	1.500	1.200
za daljih 9 god.	3.600	2.700	2.100	1.500
za ostalo vreme	4.800	3.600	3.000	1.800

VIII. Pošto je broj grupa I. kategorije od devet smanjen na osam, to u čl. 57. Zakona izmeniti minimume za pojedine grupe i to za sedmu grupu uzeti za minimum 4 godine; za šestu grupu 8 godina, za 5. grupu 14 godina a za 4. grupu 20 godina.

Za II. i III. kategoriju mogu ostati propisani minimumi.

IX. U čl. 58. za zvaničnike i služitelje staviti za 2. grupu minimum od 8 za 1. minimum od 16 godina.

X. U članu 72. posle tačke 2 dodati novu tačku 3 koja bi glasila: »kad se odlučuje o prelasku iz niže u višu grupu«.

XI. U čl. 236. na kraju dodati: »tako isto i sveštenicima, koji su se na dan 1. septembra 1923. godine zatekli u državnoj službi, uračunati u godine službe i sve parohijske godine«.

XII. U čl. 242. staviti da se vreme za računanje grupe u I. kategoriji računa od diplomskog ispita, ako je službenik već u službi, a ako nije bio u službi za vreme polaganja diplomskog ispita onda od dana dobijanja službe.

Kao što se iz ovoga vidi Ministarstvo Prosvete nije prihvatilo znatan broj zahteva našega Udruženja koji se odnose na reviziju činovničkog zakona, prema čemu je ostalo da Udruženje neposredno dejstvuje kod ostalih nadležnih faktora da se ti zahtevi usvoje. »N. P.«

O reviziji uradniškog zakona in naših zahtevah bomo se izpregovorili.

delovanje in življenje učiteljevo — najjače vzgojno sredstvo«, tov. Lado Čuk pa o temi »Kako prenesi v šolo in življenje Stritarjev rek — Sveto služimo sveti domovini!« Tov. predsednik se zahvali v imenu zborovalcev obema poročevalcema za njihova skrbno sestavljena referata.

Tov. nadzornik Vilko Rus prečita odluk prosvetnega oddelka, s katerim izreka isti vsem poročevalcem zahvalo za referate, sestavljene za okrajno učiteljsko konferenco, ki se ni mogla vršiti in so se izdelki prečitali na pomladanskem, oziroma takratnem zborovanju.

Kot delegat poroča o IV. pokrajinski učiteljski skupščini tov. R. Horvat ter poudarja, naj bi se čimprej ustanovila v društvo pedagoški krožek in odsek Š. O. ter pospeševalo med mladino in narodom antialkoholno gibanje.

Sklene se, naj se predlože na prihodnjem zborovanju konkretni predlogi o ustanovitvi predlaganih odsekov, in sicer po sodnih okrajih.

Tov. France Rant predlaga, naj se z ozirom na dejstvo, da je ostalo obljubljeno izplačilo polnih doklad z državnimi činovniki poročenim učiteljicam zopet samo v besedah, odpošlje centrali UJU sledeća resolucija:

Učiteljstvo kranjskega učiteljskega društva pozivlja centralo UJU, da že končno seznani merodajne faktorje s socialno krivico z državnimi činovniki poročenih učiteljic, ki še vedno prejemajo polovično draginjsko doklado, in doseže, da se ta krivica takoj odstrani.

Nato se je vršila živalna debata o tekoćih važnih šolskih zadevah, nakar je tov. predsednik po izčrpanem dnevnem redu zaključil zborovanje.

Učiteljski pravnik.

INTERPRETACIJA URADNIŠKEGA ZAKONA.

(Konec.)

30. Postavljeno je bilo sledeće vprašanje: ali spadajo pod odredbo čl. 30. zakona o državnih nastavljenicijah tudi službeni stanovanja, a ne samo takozvana naturalna stanovanja, ker so vezana službeni stanovanja mnogokrat z neprijetnimi posledicami za one, ki ne stanuje v njih, kakor so to n. pr. službeni stanovanja v kazenskih zavodih. Komisija je glede na to vprašanje mnenja, da je bila zakonodavčeva namera, da se sniža stanarina onemu, ki faktično ne plačuje najemnine za stanovanje, v katerem stanuje, temveć da uživa neko beneficiju pred ostalimi državnimi uslužbenci. Vsled tega se mora sniževati stanarina brez ozira na to, na kateri osnovi da uživa dotični uslužbenec to beneficiju.

31. Po zahtevi uprave državnih monopolov je komisija rešila vprašanje, ali gre uslužbencem, ki so bili sprejeti v drž. službu 1. septembra 1923., a jih je potem komisija za prevedbo reducirala, pravica do tromesečnih ali tromesečnih prejemkov. Komisija je mnenja, da državni uslužbenici, sprejeti v državno službu po 1. septembru 1923. nimaју pravice do teh prejemkov.

32. Glede ureditve odnosov kontraktualnih uslužbencev na osnovi novega zakona je komisija sledećega mnenja: kontraktualni uslužbenici niso državni uslužbenici v smislu čl. 1. zakona. Člen 130. zakona pravi, da kontraktualni uslužbenici nimaју enakih pravic z ostalimi, temveć da se jim nagrada za delo odreja s pismeno pogodbo. Za kontraktualne uslužbenice veljaјo posebno sledeće odredbe zakona, katere je treba v pismeni pogodbi upoštevati: predvsem je treba ugotoviti, da velja za kontraktualne zlasti člen 4. zakona; glave II., III., IV., V. in VII. zakona se ne morejo upotrebiti za kontraktualne uslužbenice; iz glave VII. veljaјo zanje členi 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96., 97., 98., 99., 100., 103., 104., 108., 113., 122. in 127. Členi 102., 110. in 111. imajo zanje le načelno važnost in je treba njih vsebino za vsak primer odrediti posebej.

—Š Zelo važna odločba glede odmere pokojnin po 1. sept. 1923: »Narodna Prosveta« prinaša v svoji 73. številki glede učiteljskih pokojnin nastopno pojasnilo: Mnogi penzionirani učitelji in učiteljice se obraćajo na UJU z vprašanji, da li je po zakonu pravilno, ker so penzionirani po 1. septembru 1923 s staro plaćo, akoravno imajo polno službeno dobo, ali imajo pravico, da se prevedeјo na penziju z ozirom na plaćo, ki bi jo imeli, ko bi bili prevedeni po novem zakonu. Zaradi različnega tolmaćenja celo v samem ministrstvu prosvete se je Udruženje informiralo v državnom svetu in je prejeło nastopno pojasnilo: Uradniki, ki so imeli polno službeno dobo ali polno starostno dobo za penziju, pa so penzionirani po uveljavljanju novega činovniškog zakona, imajo pravico na penziju po novem zakonu brez ozira, če so prevedeni ali ne, ker za te ne velja določba čl. 239. čin. zakona.

Na vprašanje, kaj misli državni svet o upokojitvah v času novega zakona, a po starih plaćah za one, ki nimaју polne službene dobe se je podala nastopna informacija: Oni uradniki brez polne službene dobe, ki so penzionirani po 1. januarju 1924, torej v roke, ki ga predvideva člen 239., dobivaјo penziju po oni plaći, ki so jo imeli na dan upokojitve, torej po novem zakonu, a odstotek penzije se računa po starem zakonu. To velja za tri leta po čl. 239. čin. zakona.

Z ozirom na to naj se prizadeto učiteljstvo obrne s prošnjo brez takse na prosvetno ministrstvo, da se jim odredi penzija po novih plaćah in naj istočasno

zahteva rešenje o zavrnitvi, ako ne bo ministrstvo ugodilo prošnji in se nato pritoži na državni svet, ki bo potem izvršilo prevedbo.

—Š Pravilnik za vozne olajšave je stopil v veljavo 1. oktobra 1924, podpisan je bil od ministra za promet Sušnika pod šte. 21. 156-24. Po tem pravilniku pripadaјo vozne olajšave sledećim:

Uradnikom in ostalim državnim uslužbencem. Člen 69. določa, da uživaјo 50 odstotni popust na železnici vsi državni aktivni uradniki in ostali uslužbenici. Iste ugodnosti veljaјo tudi za častnike in vojne uradnike. Za rodbinske člane uradnikov pa velja 50 odstotni popust je trikrat na leto. Tudi upokojenci bodo dobivaјi 50 odstotni popust trikrat na leto. V ta namen se morajo vsi navedeni izkazati z osebnou legitimacijom, ki jih bodo izdajala železniška ravnateljstva na podlagi spiskov merodajnih oblastev. Vozne ugodnosti za državne namešćenice veljaјo šele od 1. januarja 1925 dalje.

Za dijake, vojake in delavce določa pravilnik: Revni dijaki bodo imeli pravico do četrtinske vožnje o Božiću, o Veliki noći, začetkom in koncem šolskega leta. Premožnejši dijaki bodo deležni le 50 odstotnega popusta. Prav tako bodo dijaki vseh šol imeli pravico do četrtinske vožnje, kadar bodo pod vodstvom svojih učiteljev potovali. Gojenci vojne akademije, podčastniki, orožniki in vojnici, kadar potujeјo na dopust, imajo četrtinsko vožnjo.

Strokovna, učna, gospodarska in humanitarna društva. Med te našteta pravilnik med drugim: Orlovski in sokolska društva, katerim bodo vozne olajšave 50 odstotkov dovoljevale v vsakem slučaju železniška ravnateljstva, Rdeći križ itd. Dalje bodo revizorji vseh kmetijskih zadrug na službenem potovanju imeli 75 odstotkov popusta. V ta namen bo vsaka zadruga zveza vsako leto ravnateljstvu naznačila imena svojih revizorjev, ki jih pa ne sme biti več ko 6.

—Š Prenos pravic od ministristva prosvete na prosvetni oddelek v Ljubljani. Ministarstvo prosvete kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, Odeljenje za osnov. Nastavu O. N. br. 46.408 12. sept. 1924. god. u Beogradu je odredilo na osnovi čl. 52. zakona o civilnih uradnicima in ostalih državnih uslužbencima od 31. julija 1923. da se prenese na prosvetni oddelek za Sloveniju v Ljubljani pravico, državnim uslužbencem svojega področja samostojno priznavati: 1. po čl. 7. tega zakona povišek rednih prejemkov za 10% pri strokah, za katere se zahtevaјo poleg izobrazbe, določene za II. kategoriju, posebni višji strokovni državni tečajji z izpiti; 2. po čl. 29. čin. zakona prestop iz stopnje v stopnju osnovne plaće v zmislu čl. 47.; 3. po čl. 31. istega zakona povišek, najvišje osnovne plaće za 15%, ki pripada uslužbencem po zvršetku najvišje stopnje osnovne plaće za nadaljni čas njegovega službovanja; 4. stanarina po čl. 35. in 38. istega zakona. Prošnje za postavljanje na položaje je predlagati tudi v nadalje v rešitev ministristvu prosvete.

—Š Prehod iz začasne v stalno učiteljsko službu. Ministarstvo Prosvete izdalo je ovakav raspis o povišicama učiteljskih plata: »Prema čl. 14. činovničkog zakona, da se neko prevede iz privremene u stalnu službu, potrebno je da navršiti tri godine službe i da ima dobru ocenu od starešine u pogledu rada u školi i vladanja, i da je položio učiteljski ispit. Za prevođenje nastavnika iz privremene službe u stalnu potrebno je poslati molbu s ocenama Ministarstvu, pri kome postoji komisija za prevođenje iz privremene u stalnu službu. Ko od nastavnika u toku tri godine ne položi učiteljski ispit ili dobije slabu ocenu od starešine neće se prevesti u stalne službenike, ali mu komisija može produžiti službu još za jednu godinu, koja mu se neće računati za unapređenje. Ako službenik u četvrtoj godini ne položi ispit, biće na kraju te godine otpušten iz državne službe i više se ne može vratiti u nastavničku službu.

Od svih nastavnika, koji su u prvom stepenu i u poslednoj grupi i do sada nisu tražili da se prevedu iz privremene u stalnu službu starešine će odmah uzeti i poslati Ministarstvu molbe za prevođenje iz privremene u stalnu službu kao i svoju ocenu o radu i vladanju dotičnih nastavnika. Kad ko od nastavnika dobije iz Ministarstva izveštaj da je komisijski preveden iz privremene u stalnu službu tek će tada poslati molbu za prevođenje u viši stepen i grupu. Starešine će strogo voditi

računa o tome da svaki prvo dobije prevod iz privremene u stalnu službu, da tek onda da pošalje molbu prevodenje u viši stepen i grupu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Odlikovanje Dragotina Humeka. Pretekli teden se je vršila v telovadnici mariborske realke pomembna šolska slavnost. Ob navzočnosti šolske mladine, učiteljskega zbora in šolskih nadzornikov je srezki poglavar dr. Ipavic izročil ravnatelju deške meščanske šole tov. Humeku odlikovanje reda sv. Save V. razreda, katero mu je podelil kralj za njegove zasluge na šolskem polju. Srezki poglavar je v svojem nagovoru omenjal izredne možnosti in delavnost odlikovanca, ki je prejel skupno 30 pohvalnih dekretov za svoje uspehe. Odlikovanec je tudi sedanjo meščansko šolo v Mariboru dvignil na tako stopnjo, da jo je smatrali za najboljšo v Jugoslaviji. Ravnatelj Humek se je ganjen nad besedami priznanja zahvalil za odlikovanje, svojim tovarišem pa za kolegijsko podporo pri skupnem delu. Obljubil je, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moči vzgoji naše mladine. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo!

Splošne vesti.

— Kako je »Slovenec« nasedel. V soboto, dne 4. t. m. je zborovalo »Učiteljsko društvo za kočevski okraj« v Velikih Laščah. Udeležba je bila prav mnogobrojna. Zborovanje je poteklo mirno in dostojno, poročila so bila v nekem oziru zanimiva. Zborovanje se je udeležil tudi podpisanelec. Tovariš predsednik me je v otvoritvenem govoru pozdravil z laskavimi besedami, ki so jim živahno pritrjevali zborovalci. K besedi sem se dvakrat oglasil. V prvem govoru sem pojasnjeval žalostne dogodke, ki se gode v Sloveniji pod vlado »zakona, reda in pravice«, govoril sem dalje o persekucijah in preganjanju učitelstva pod sedanjim režimom. Zborovalci so z zanimanjem sledili mojim izvajanjem. V drugem govoru sem raztolmačil lep in blag namen, ki ga ima nanovo ustanovljeno »Podporno društvo za učiteljski naraščaj«. Uspeh je bil, da so zborovalci sklenili pristopiti k društvu kot ustanovni član. O tem zborovanju je poročal tudi »Slovenec« v svoji 231. številki. S tem poročilom ga je pa nekdo neusmiljeno potegnil. Piše namreč, da sem imel nesrečo, da sem se parkrat vzdignil, da bi branil svojo prakso, a obakrat sem moral bled sesti, ker sramota za vas, škandal i. dr., ki je letelo iz vrst UJUjevcev mi ni dalo dalje govoriti. Da, slišalo se je škandal, sramota, pa še hujši in ogorčenejši vzklili, ki pa niso veljali meni, temveč sedanji učni upravi, ki vihti bič nad naprednim učitelstvom. Dalje poroča »Slovenec«, da je spremljal Jelenca sam poslednjič podpredsednik IDS g. dr. Puc, pa tudi ta general je slabo odrezal. Razume se samo ob sebi, da g. dr. Puc za to zborovanje še vedel ni in da je isti dan lepo opravljal svoje stanovske posle v Ljubljani. To sem pojasnil zaradi tega, da vsakdo vidi, kako zanesljive poročevalce ima »Slovenec«.

L. Jelenc.

— Draginjske doklade poročenih učitelj. Kakor poroča »Narodna Prosveta«, izgleda, da ne bo prišlo to vprašanje nikoli na dnevni red iz enostavnega razloga, ker ministristvo prosvete, oziroma statistični oddelek tega ministristva sploh nima nobenih podatkov o številčnem stanju z državnimi uradniki poročenih učitelj, niti ni doslej napravilo kake korake, da bi zbralo te podatke. Zaradi tega sploh ne more finančni odbor pristopiti k obravnavanju tega vprašanja, ker more imeti predhodno točen proračun, koliko bi znašalo povečanje doklad poročenih učitelj. — Razumljivo je, da so vse to le prazni izgovori.

— Začetkom oktobra t. l. se je poslovala od Trbovelj gospa Ana Wessner, dolgoletna upraviteljica dekliške šole na Vodah. Z njo odhaja iz naše doline žena, kakršnih težko pogreša kraj, čegar prebivalci so v veliki meri navezani na dobroto svojih duševnih voditeljev. Pa ne samo z besedo, tudi z dejanjem in gmotno podporo je stala ob strani vsem, ki so se v sili in stiski zatekli k njej. Zato je ni zastoj pred kratkim neki tukajšnji zastopnik delavcev imenoval »mater revežev«. Bila pa je tudi skrbna mati trboveljskih študentov, ki bodo, kar jih študira v Ljubljani, gotovo še nadalje deležni njene požrtvovalne naklonjenosti. Ana

Wessnerjeva je rojena leta 1867. v Ljubljani, dovršila leta 1887. istotam učiteljske študije. Prvo leto po maturi je službovala v Brezicah, odkoder je jeseni leta 1888. prišla v Trbovlje, kjer je službovala celih 36 let, ter bila letos na lastno prošnjo upokojena. Dolga je vrsta let njenega vestnega učiteljevanja, celi dve generaciji vodenjskih deklet sta bili deležni njenih zlatih nauk, katerih se s hvaležnostjo spominjajo vse, ki jih je z izstavljenimi odpustnicami in lepo besedo za pot v življenje spremljala za vedno čez prag ljudske šole. — S hvaležnostjo pa se je bodo vedno spominjale tudi njene bivše tovarišice na vodenjski šoli, ki so spoštovale v njej svojo vestno predstojnico in za vse enako skrbno svetovalko. Pa tudi učiteljstvo drugih trboveljskih šol je izgubilo z njenim odhodom tovarišico, ki je bila vedno in povsod na mestu tam, kjer se je šlo za ugled in dobrobit učiteljskega stanu. — Zato ji k slovesu vsi skupaj želimo, da bi mnogo let v zdravju in veselju uživala svoj zaslužen pokoj, v katerem si bo z nadaljevanjem svojega dosedanjega plodnosnega dela dopletla venec z napisom: V osrečevanju drugih, vedno srečna.

— Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici je za 11 mesečni tečaj, ki se začne 10. novembra t. l. nekaj mest, med temi nekaj polprostih (to je mesečna oskrbnina 34.50 Din). Kdor želi še to leto vstopiti in še ni vložil prošnje, naj to stori najpozneje do 1. novembra t. l. — Ravnateljstvo.

— Med vojno je izdal Peter Končnik knjigo: »Der Oberlehrer — ein Handbuch für Schulleiter«. Poznam nekoga, ki bi si jo rad kupil. Ako jo še ima kak tovariš, vljudno prosim, da mi naznani tudi zahtevano ceno. — Špan Anton, upok. učitelj, Slovenska Bistrica.

— Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna damska kapela. V kleti prvovrstni salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji so na razpolago izborna vina, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

— Izpit za učitelje gimnastike u srednjim školama. U smislu prepisa o ispitivanju kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama od 28. oktobra 1921 broj 47.428 držat će se dne 4. novembra 1924 i slijedećih dana ispiti za učitelje gimnastike u srednjim školama u prostorijama kr. muške učiteljske škole u Zagrebu (Medulićeva ulica 33). Kandidati, koji žele pristupiti k ispitu, imaju prema članku 11. spominutih propisa podnijeti propisno biljezovanje molbenicu Ravnateljstvu kr. ispitnog povjerenstva za učiteljstvo gimnastike u srednjim školama u Zagrebu (pokrajinska uprava, odjeljenje za prosvjedu i vjere) mjesec dana prije ispitnog roka. Molbenici valja priložiti: a) svjedodžbu zrelosti koje srednje ili učiteljske škole, b) uredovnu liječničku svjedodžbu kojeg školskog liječnika o tjelesnoj sposobnosti za učitelja gimnastike, c) opis života, u kojem će kandidat tečaj općega i napose gimnastičkog i praktičnog obrazovanja svoga, zatim opseg i književna pomoćna sredstva svoja naznačiti tako točno, da ispitno povjerenstvo može odlučiti, da li priprava kandidata odgovara zahtjevima, d) krsni list, e) napose valja priložiti ako ima svjedodžbu o praktičnim vježbama u kojem Sokolskom društvu ili o svršetku kojeg praktičnog Sokolskog tečaja. Svi prilozi imaju biti propisno biljezovani. Kr. ispitno povjerenstvo za ispitivanje kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama u Zagrebu.

— Oslobođenje našeg Udruženja od takse. G. Ministar Finansija rešenjem svojim Br. 27621 od 29. VIII. tek. g. na osnovu tačke 5., čl. 5. Zakona o taksama odlučio je, da se Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva iz Beograda oslobodi plaćanja takse iz T. Br. 1. takse tarife za sve predstavke i molbe, koje podnosi državnim vlastima, izuzev onih koje podnosi u građanskim parničama.

— Sklicujem odborovo sejo učiteljskega društva za ljubljansko okolico na nedeljo 26. oktobra t. l. ob 10. uri v Učiteljski tiskarni. Udeležje naj se seje vsi stari in novi odborniki, po možnosti tudi ostali člani društva. Zelo važno!

Predsednik.

— Marija Snežna. Pokrajinski odbor »Jugoslovenske Matice« v Ljubljani

je naročil pri »Učit. domu« v Mariboru za tukajšnje obmejno šolo 20 komadov ročnega zemljevida mariborskega okrožja, kateri se bodo uporabljali kot pripomoček pri domoznastvenem pouku. Srčna hvala! — Šolsko vodstvo. — Karol Jakopec, šolski upravitelj.

— Vse cenj. tovariše in tovarišice širom Slovenije in ostalih krajev naše kraljevine naproša šolsko vodstvo v Križevcih v Prekmurju, ako bi mu mogli poslati (po šolskem vodstvu) po par starih krajevnih razglednic važnejših krajev naše domovine, katere ima gotovo vsakdo med svojo korespondenco, v svrhu učnih pripomočkov pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku in katerih nam na drug način ni možno dobiti.

— Pozor, tovarišice učiteljice! Strokovna učiteljica gđc. Jela Levstikova priredi risarski tečaj za učiteljice osnovnih šol v Mariboru in okolici. One tovarišice, ki bi se hotele tečaja udeležiti, naj se zgledajo ustno ali pismeno pri gori omenjeni tovarišici. Dan in ura tečaja se objavi pravočasno v časopisu.

— Legitimacije za rezervne oficirje. Komanda mariborskega vojnega okruha poroča, da morejo dobiti vsi rezervni oficirji, ki bivajo na teritoriju tega vojnega okruha, če tudi mu ne pripadejo po rojstvu, legitimacije pri njem. Prošnje je poslati s sliko in s 50 parami na vojni okrug. Pripisati je treba: 1. ime in priimek, 2. domovinsko občino, srez in oblast, 3. poklic, 4. je-li se je udeležil vojne, 5. je-li bil ranjen in kakšne so posledice rane, 6. osebni opis.

— Društvo za laški okraj je sklenilo, da pristopi kot ustanovni član k »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaj«.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Františkanska ulica, šte. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

Ocene.

—k Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani reg. zadr. z omeji. zav. Kolodvorska ul. 7. je izdala Kmetijski koledar. Uredil Miloš Stibler. Najbolje pojasnjuje smer koledarja urednik sam, ko pravi: »Kmetijski koledar« je namenjen vsem onim kmetovalcem in prijateljem kmetijstva, ki želijo, da se v našem kmetijskem gospodarstvu udomačijo času primernejše metode dela in življenja. Nebroj znanstvenih in učnih zavodov se že bavi po svetu s proučevanjem kmetijske tehnike in agrarne politike. Na podlagi znanstveno utemeljenih rezultatov poskušajo povsod kmetijsko gospodarstvo povzdigniti. Ponekod so doseženi že zelo lepi uspehi. Ni tajiti, da se v Jugoslaviji istotako vse bolj učvrščuje smer za moderniziranje kmetijstva, toda daleč smo še za kmetijstvom vzornih narodov. Mnogo je še dela in treba izkoristiti vsako sredstvo, ki naj služi temu namenu. Z ozirom na splošno priljubljenost koledarske literature je brezdolno umestno, da se le ta izkoristi tudi za širjenje kmetijsko-tehničnega znanja in za poznavanje agrarno-političnih in drugih za kmečko prebivalstvo važnih vsakdanjih vprašanj. Uredništvo bo pazno sledilo vsaki stvarni kritiki ter bo pri nadaljnjih letnikih »Kmetijskega koledarja« s hvaležnostjo upoštevalo vsak utemeljen nasvet. Vsebinsko mu je sledeča: Predgovor. Solčni in lunini mrki. Nebesna znamenja. Prazniki. Kalendarij. Rodovniki naše kraljevske hiše. O umetnih gnojilih in njihovi uporabi. Pridelovanje lucerne. Travnikov. Osuševanje travnikov. O bistvu izboljševanja planinskih pašnikov. Precepimo nerodovitno sadno drevje. Vinogradništvo. Kletarstvo. Črvice iz živinoreje. Štiri poglavja iz mlekarstva. Čebelarstvo pismo. Prva pomoč v hlevu. O zložbi (komasaciji) kmetijskih zemljišč. Agrarne operacije v Sloveniji. Električna gospodarstva in kmetijstvu. Ribarstvo v Sloveniji. Našim porotnikom v bodrilo. O vojaški službi. Naše kmečke občine. Najnovejša določbe novega taksnega in pristojbinskega zakona za našega kmetovalca. Trošarina na žganje. Naše kmetijsko šolstvo. Državna podkovska šola na Selu pri Ljubljani. Prva pomoč v neizgledu.

—k Bilder - Fibel für die I. Klasse der staatlichen Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svet. Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Verlag: Verlagsdruckerei »Napredak«, Pančevo. Preis 10. Din mit Anleitung zum Gebrauche der Fibel von Radojčić.

—k Erstes Lesebuch nach der Fibel für den I. Jahrgang der Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svetislav Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Preis 8 Din. Verlag: Pančevo. Verlagsdruckerei »Napredak«.

—k Potpuk. Voj. Dž. Kostić: Vojnički bukvaz sa čitankom. Izdanje knjižare Goričar i Leskovšek u Celju. II. Izdanje. 1924.

Pedagoške in šolske drobtine.

— Aktualno. V razpravi o temi »Domovinska ljubezen — vir velikih dejanj in trajnih uspehov« za letošnje izostalo uradno učiteljsko konferenco, je razvila

neka v samotnem selu prav marljivo delujoča mlada učiteljica sledeče lepi misli: ... »A še nekaj kulturnih delavcev ne smemo pozabiti! To so naši požrtvovalni učitelji-vzgojitelji, ki tiho in skromno, a tem verneje služijo svoji domovini in svojemu narodu. Učilnice zakotnih gorskih vasic in sel bi vedele pripovedovati, koliko dobrega semena pada tu v mehka, dovezetna srca mladine! In cvetni venci ter šopki svežih rož na grobovih narodnih vzgojiteljev pričajo glasno o njihovih trajnih uspehih pri hvaležnih učencih. Blagor jim! Tisočerna hvala pa tudi vsem našim neumornim tovarišem-prvoborcem (gospodu Ganglu in drugim), ki sejejo v najnežnejša srca naših malčkov s peresom in z živo besedo, z najlepšimi zgledi zlata zrna resnice, pravice in ljubezni do domovine ter kažejo nam vsem jasno pot v boljšo bodočnost!

Ako moreš, dragi tovariš(ica), zanejati v malčku iskro ljubezni do njegove rodne zemlje, do materinega jezika in lastnega naroda, tedaj si opravil veliko delo. Ta iskra bo tlela naprej ter bo prej ali slej podžgala mlado srce in dušo za velika dejanja. Kako dosežeš to? — Išči priliko pri vseh predmetih, ustroji ves pouk tako, da ne bo samo mehansko posredovanje znanja, temveč živa, iskrena, življenja polna vzpodbuda učencem. Dandanes žalibog v mnogih šolah vsepreveč vlada racionalizem, ki enostransko povdarja le umsko izobrazbo; premalo važnosti pa se polaga na izobrazbo srca, da postane vneto, razžarjeno in iskreno za vse lepo in dobro, predvsem za našo ljubo domovino in za velika dejanja v njeno korist in veličino.

Živimo v neprijetnem času, toda naš duh ne sme kloniti; kvišku glave in srca! Domovino svojo moramo ljubiti tudi takrat, kadar nam ljubezen do nje ne koristi, marveč celo škoduje. Baš takrat, kadar nam navidez najmanj koristi, jo hočemo najbolj ljubiti, zakaj ona je in ostane naša rodna zemlja in mati tudi takrat, kadar sili in žene svoje otroke na — Kalvarijo! Da, domovina, ti si kakor zdravje, zdravje nas vseh, če ti ostanemo zvesti v tvojem naraščanju, se ogrevamo na tvojem srcu ter skramo iz tvojih večnih, nevsahljivih virov oživljajoče sokove za velika, neminljiva dejanja...«

»Odžagani« šolski nadzornik.

— Darilo za šolske svrhe. Ministristvo prosvete je dobilo od g. Mihe Mihaličiča, dalmatinskega rojaka, živečega v Ameriki, znesek 75.000 Din, ki se razdele med nekatere osnovne šole v Dalmaciji za nabavo učil in oprave.

— Slovenske šole (srednje) na neodrešenem ozemlju pred in po vojni. Pred vojno: 1. slovensko gimnazijo v Gorici, 2. hrvatsko gimnazijo v Pazinu, 3. hrvatsko občinsko realno gimnazijo v Voloskem-Opatiji, 4. hrvatsko gimnazijo v Zadru, 5. dvojezično (slovensko-nemško) realno v Idriji, 6. slovensko moško učiteljsko v Gorici, 7. slovensko žensko učiteljsko v Gorici, 8. hrvatsko učiteljsko v Kastvu, 9. zasebno (na lastne stroške) žensko učiteljsko v Pazinu, 10. zasebno trgovsko dvorazredno šolo v Trstu. In vse te šole so bile še premajhne, da bi sprejele vse naše dijaštvo, ki je vsled tega obiskovalo še druge šole izven dežele, meje za presilni razmah želje našega slovanskega ljudstva po izobrazbi so bile še veliko pretesne! — Od vseh naših nekdanjih srednjih šol so nam ostale danes te-le: 1. slovensko učiteljsko v Tolminu, katerega dijaki so morali letos polagati maturo v Vidmu pred laško komisijo in potom tolmača! 2. štirji nižji slovenski razredi na italijanski realki v Vidmu! in 3. hrvatsko učiteljsko v Zadru, kjer je edini hrvatski profesor — katehet! In v kljub temu je to preganjano, zasramovano in gospodarski uničeno slovansko ljudstvo poslalo letos v razne srednje šole v Italiji in inozemstvu nad — 1200 dijakov!

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.

računa o tome da svaki prvo dobije prevod iz privremene u stalnu službu, da tek onda da pošalje molbu prevodenje u viši stopen i grupu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Odlikovanje Dragotina Humeka. Pretekli teden se je vršila v telovadnici mariborske realke pomembna šolska slavnost. Ob navzočnosti šolske mladine, učiteljskega zbora in šolskih nadzornikov je srezki poglavar dr. Ipavic izročil ravnatelju deške meščanske šole tov. Humeku odlikovanje reda sv. Save V. razreda, katero mu je podelil kralj za njegove zasluge na šolskem polju. Srezki poglavar je v svojem nagovoru omenjal izredne možnosti in delavnost odlikovanca, ki je prejel skupno 30 pohvalnih dekretov za svoje uspehe. Odlikovanec je tudi sedanjo meščansko šolo v Mariboru dvignil na tako stopnjo, da jo je smatrali za najboljšo v Jugoslaviji. Ravnatelj Humek se je ganjen nad besedami priznanja zahvalil za odlikovanje, svojim tovarišem pa za kolegijsko podporo pri skupnem delu. Obljubil je, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moči vzgoji naše mladine. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo!

Splošne vesti.

— Kako je »Slovenec« nasedel. V soboto, dne 4. t. m. je zborovalo »Učiteljsko društvo za kočevski okraj« v Velikih Laščah. Udeležba je bila prav mnogobrojna. Zborovanje je poteklo mirno in dostojno, poročila so bila v nekem oziru zanimiva. Zborovanje se je udeležil tudi podpisanelec. Tovariš predsednik me je v otvoritvenem govoru pozdravil z laskavimi besedami, ki so jim živahno pritrjevali zborovalci. K besedi sem se dvakrat oglasil. V prvem govoru sem pojasnjeval žalostne dogodke, ki se gode v Sloveniji pod vladno »zakona, reda in pravice«, govoril sem dalje o persekucijah in preganjanju učitelstva pod sedanjim režimom. Zborovalci so z zanimanjem sledili mojim izvajanjem. V drugem govoru sem raztolmačil lep in blag namen, ki ga ima nanovo ustanovljeno »Podporno društvo za učiteljski naraščaj«. Uspeh je bil, da so zborovalci sklenili pristopiti k društvu kot ustanovni član. O tem zborovanju je poročal tudi »Slovenec« v svoji 231. številki. S tem poročilom ga je pa nekdo neusmiljeno potegnil. Piše namreč, da sem imel nesrečo, da sem se parkrat vzdignil, da bi branil svojo prakso, a obakrat sem moral bled sesti, ker sramota za vas, škandal i. dr., ki je letelo iz vrst UJUjevcev mi ni dalo dalje govoriti. Da, slišalo se je škandal, sramota, pa še hujši in ogorčenejši vzklili, ki pa niso veljali meni, temveč sedanji učni upravi, ki vihti bič nad naprednim učitelstvom. Dalje poroča »Slovenec«, da je spremljal Jelenca sam poslednjič podpredsednik IDS g. dr. Puc, pa tudi ta general je slabo odrezal. Razume se samo ob sebi, da g. dr. Puc za to zborovanje še vedel ni in da je isti dan lepo opravljal svoje stanovske posle v Ljubljani. To sem pojasnil zaradi tega, da vsakdo vidi, kako zanesljive poročevalce ima »Slovenec«.

L. Jelenc.

— Draginjske doklade poročenih učitelj. Kakor poroča »Narodna Prosveta«, izgleda, da ne bo prišlo to vprašanje nikoli na dnevni red iz enostavnega razloga, ker ministristvo prosvete, oziroma statistični oddelek tega ministristva sploh nima nobenih podatkov o številčnem stanju z državnimi uradniki poročenih učitelj, niti ni doslej napravilo kake korake, da bi zbralo te podatke. Zaradi tega sploh ne more finančni odbor pristopiti k obravnavanju tega vprašanja, ker more imeti predhodno točen proračun, koliko bi znašalo povečanje doklad poročenih učitelj. — Razumljivo je, da so vse to le prazni izgovori.

— Začetkom oktobra t. l. se je poslovala od Trbovelj gospa Ana Wessner, dolgoletna upraviteljica dekliške šole na Vodah. Z njo odhaja iz naše doline žena, kakršnih težko pogreša kraj, čegar prebivalci so v veliki meri navezani na dobroto svojih duševnih voditeljev. Pa ne samo z besedo, tudi z dejanjem in gmotno podporo je stala ob strani vsem, ki so se v sili in stiski zatekli k njej. Zato je ni zastoj pred kratkim neki tukajšnji zastopnik delavcev imenoval »mater revežev«. Bila pa je tudi skrbna mati trboveljskih študentov, ki bodo, kar jih študira v Ljubljani, gotovo še nadalje deležni njene požrtvovalne naklonjenosti. Ana

Wessnerjeva je rojena leta 1867. v Ljubljani, dovršila leta 1887. istotam učiteljske študije. Prvo leto po maturi je službovala v Brežicah, odkoder je jeseni leta 1888. prišla v Trbovlje, kjer je službovala celih 36 let, ter bila letos na lastno prošnjo upokojena. Dolga je vrsta let njenega vestnega učiteljevanja, celi dve generaciji vodenjskih deklet sta bili deležni njenih zlatih nauk, katerih se s hvaležnostjo spominjajo vse, ki jih je z izstavljenimi odpustnicami in lepo besedo za pot v življenje spremljala za vedno čez prag ljudske šole. — S hvaležnostjo pa se je bodo vedno spominjale tudi njene bivše tovarišice na vodenjski šoli, ki so spoštovale v njej svojo vestno predstojnico in za vse enako skrbno svetovalko. Pa tudi učiteljstvo drugih trboveljskih šol je izgubilo z njenim odhodom tovarišico, ki je bila vedno in povsod na mestu tam, kjer se je šlo za ugled in dobrobit učiteljskega stanu. — Zato ji k slovesu vsi skupaj želimo, da bi mnogo let v zdravju in veselju uživala svoj zaslužen pokoj, v katerem si bo z nadaljevanjem svojega dosedanjega plodnosnega dela dopletla venec z napisom: V osrečevanju drugih, vedno srečna.

— Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici je za 11 mesečni tečaj, ki se začne 10. novembra t. l. nekaj mest, med temi nekaj polprostih (to je mesečna oskrbnina 34.50 Din). Kdor želi še to leto vstopiti in še ni vložil prošnje, naj to stori najpozneje do 1. novembra t. l. — Ravnateljstvo.

— Med vojno je izdal Peter Končnik knjigo: »Der Oberlehrer — ein Handbuch für Schulleiter«. Poznam nekoga, ki bi si jo rad kupil. Ako jo še ima kak tovariš, vljudno prosim, da mi naznani tudi zahtevano ceno. — Špan Anton, upok. učitelj, Slovenska Bistrica.

— Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna damska kapela. V kleti prvovrstni salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji so na razpolago izborna vina, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

— Izpit za učitelje gimnastike u srednjim školama. U smislu prepisa o ispitivanju kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama od 28. oktobra 1921 broj 47.428 držat će se dne 4. novembra 1924 i slijedećih dana ispiti za učitelje gimnastike u srednjim školama u prostorijama kr. muške učiteljske škole u Zagrebu (Medulićeva ulica 33). Kandidati, koji žele pristupiti k ispitu, imaju prema članku 11. spominutih propisa podnijeti propisno biljezovanje molbenicu Ravnateljstvu kr. ispitnog povjerenstva za učiteljstvo gimnastike u srednjim školama u Zagrebu (pokrajinska uprava, odjeljenje za prosvjedu i vjere) mjesec dana prije ispitnog roka. Molbenici valja priložiti: a) svjedodžbu zrelosti koje srednje ili učiteljske škole, b) uredovnu liječničku svjedodžbu kojeg školskog liječnika o tjelesnoj sposobnosti za učitelja gimnastike, c) opis života, u kojem će kandidat tečaj općega i napose gimnastičkog i praktičnog obrazovanja svoga, zatim opseg i književna pomoćna sredstva svoja naznačiti tako točno, da ispitno povjerenstvo može odlučiti, da li priprava kandidata odgovara zahtjevima, d) krsni list, e) napose valja priložiti ako ima svjedodžbu o praktičnim vježbama u kojem Sokolskom društvu ili o svršetku kojeg praktičnog Sokolskog tečaja. Svi prilozi imaju biti propisno biljezovani. Kr. ispitno povjerenstvo za ispitivanje kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama u Zagrebu.

— Oslobođenje našeg Udruženja od takse. G. Ministar Finansija rešenjem svojim Br. 27621 od 29. VIII. tek. g. na osnovu tačke 5., čl. 5. Zakona o taksama odlučio je, da se Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva iz Beograda oslobodi plaćanja takse iz T. Br. 1. takse tarife za sve predstavke i molbe, koje podnosi državnim vlastima, izuzev onih koje podnosi u građanskim parničama.

— Sklicujem odborovo sejo učiteljskega društva za ljubljansko okolico na nedeljo 26. oktobra t. l. ob 10. uri v Učiteljski tiskarni. Udeležje naj se seje vsi stari in novi odborniki, po možnosti tudi ostali člani društva. Zelo važno!

Predsednik.

— Marija Snežna. Pokrajinski odbor »Jugoslovenske Matice« v Ljubljani

je naročil pri »Učit. domu« v Mariboru za tukajšnje obmejno šolo 20 komadov ročnega zemljevida mariborskega okrožja, kateri se bodo uporabljali kot pripomoček pri domoznastvenem pouku. Srčna hvala! — Šolsko vodstvo. — Karol Jakopčec, šolski upravitelj.

— Vse cenj. tovariše in tovarišice širom Slovenije in ostalih krajev naše kraljevine naproša šolsko vodstvo v Križevcih v Prekmurju, ako bi mu mogli poslati (po šolskem vodstvu) po par starih krajevnih razglednic važnejših krajev naše domovine, katere ima gotovo vsakdo med svojo korespondenco, v svrhu učnih pripomočkov pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku in katerih nam na drug način ni možno dobiti.

— Pozor, tovarišice učiteljice! Strokovna učiteljica gđc. Jela Levstikova priredi risarski tečaj za učiteljice osnovnih šol v Mariboru in okolici. One tovarišice, ki bi se hotele tečaja udeležiti, naj se zgledajo ustno ali pisмено pri gori omenjeni tovarišici. Dan in ura tečaja se objavi pravočasno v časopisu.

— Legitimacije za rezervne oficirje. Komanda mariborskega vojnega okruha poroča, da morejo dobiti vsi rezervni oficirji, ki bivajo na teritoriju tega vojnega okruha, če tudi mu ne pripadejo po rojstvu, legitimacije pri njem. Prošnje je poslati s sliko in s 50 parami na vojni okrug. Pripisati je treba: 1. ime in priimek, 2. domovinsko občino, srez in oblast, 3. poklic, 4. je-li se je udeležil vojne, 5. je-li bil ranjen in kakšne so posledice rane, 6. osebni opis.

— Društvo za laški okraj je sklenilo, da pristopi kot ustanovni član k »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaj«.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Františkanska ulica, šte. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

Ocene.

—k Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani reg. zadr. z omeji. zav. Kolodvorska ul. 7. je izdala Kmetijski koledar. Uredil Miloš Stibler. Najbolje pojasnjuje smer koledarja urednik sam, ko pravi: »Kmetijski koledar« je namenjen vsem onim kmetovalcem in prijateljem kmetijstva, ki želijo, da se v našem kmetijskem gospodarstvu udomačijo času primernejše metode dela in življenja. Nebroj znanstvenih in učnih zavodov se že bavi po svetu s proučevanjem kmetijske tehnike in agrarne politike. Na podlagi znanstveno utemeljenih rezultatov poskušajo povsod kmetijsko gospodarstvo povzdigniti. Ponekod so doseženi že zelo lepi uspehi. Ni tajiti, da se v Jugoslaviji istotako vse bolj učvrščuje smer za moderniziranje kmetijstva, toda daleč smo še za kmetijstvom vzornih narodov. Mnogo je še dela in treba izkoristiti vsako sredstvo, ki naj služi temu namenu. Z ozirom na splošno priljubljenost koledarske literature je brezdvomno umestno, da se le ta izkoristi tudi za širjenje kmetijsko-tehničnega znanja in za poznavanje agrarne politike in drugih za kmečko prebivalstvo važnih vsakdanjih vprašanj. Uredništvo bo pazno sledilo vsaki stvarni kritiki ter bo pri nadaljnjih letnikih »Kmetijskega koledarja« s hvaležnostjo upoštevalo vsak utemeljen nasvet. Vsebinsko mu je sledeča: Predgovor. Solčni in lunini mrki. Nebesna znamenja. Prazniki. Kalendarij. Rodovniki naše kraljevske hiše. O umetnih gnojilih in njihovi uporabi. Pridelovanje lucerne. Travnikov. Osuševanje travnikov. O bistvu izboljševanja planinskih pašnikov. Precepimo nerodovitno sadno drevje. Vinogradništvo. Kletarstvo. Črvice iz živinoreje. Štiri poglavja iz mlekarstva. Čebelaško pismo. Prva pomoč v hlevu. O zložbi (komasaciji) kmetijskih zemljišč. Agrarne operacije v Sloveniji. Električna gospodarstva in kmetijstvo. Ribarstvo v Sloveniji. Našim porotnikom v bodrilo. O vojaški službi. Naše kmečke občine. Najnovejše določbe novega taksnega in pristojbinskega zakona za našega kmetovalca. Trošarina na žganje. Naše kmetijsko šolstvo. Državna podkovska šola na Selu pri Ljubljani. Prva pomoč v neizgledu.

—k Bilder - Fibel für die I. Klasse der staatlichen Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svet. Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Verlag: Verlagsdruckerei »Napredak«, Pančevo. Preis 10. Din mit Anleitung zum Gebrauche der Fibel von Radojčić.

—k Erstes Lesebuch nach der Fibel für den I. Jahrgang der Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svetislav Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Preis 8 Din. Verlag: Pančevo. Verlagsdruckerei »Napredak«.

—k Potpuk. Voj. Dž. Kostić: Vojnički bukvaz sa čitankom. Izdanje knjižare Goričar i Leskovšek u Celju. II. Izdanje. 1924.

Pedagoške in šolske drobtine.

— Aktualno. V razpravi o temi »Domovinska ljubezen — vir velikih dejanj in trajnih uspehov« za letošnje izostalo uradno učiteljsko konferenco, je razvila

neka v samotnem selu prav marljivo delujoča mlada učiteljica sledeče lepi misli: ... »A še nekaj kulturnih delavcev ne smemo pozabiti! To so naši požrtvovalni učitelji-vzgojitelji, ki tiho in skromno, a tem vernejše služijo svoji domovini in svojemu narodu. Učilnice zakotnih gorskih vasic in sel bi vedele pripovedovati, koliko dobrega semena pada tu v mehka, dovezetna srca mladine! In cvetni venci ter šopki svežih rož na grobovih narodnih vzgojiteljev pričajo glasno o njihovih trajnih uspehih pri hvaležnih učencih. Blagor jim! Tisočerna hvala pa tudi vsem našim neumornim tovarišem-prvoborcem (gospodu Ganglu in drugim), ki sejejo v najnežnejša srca naših malčkov s peresom in z živo besedo, z najlepšimi zgledi zlata zrna resnice, pravice in ljubezni do domovine ter kažejo nam vsem jasno pot v boljšo bodočnost!

Ako moreš, dragi tovariš(ica), zanejati v malčku iskro ljubezni do njegove rodne zemlje, do materinega jezika in lastnega naroda, tedaj si opravil veliko delo. Ta iskra bo tlela naprej ter bo prej ali slej podžgala mlado srce in dušo za velika dejanja. Kako dosežeš to? — Išči priliko pri vseh predmetih, ustroji ves pouk tako, da ne bo samo mehansko posredovanje znanja, temveč živa, iskrena, življenja polna vzpodbuda učencem. Dandanes žalibog v mnogih šolah vsepreveč vlada racionalizem, ki enostransko povdarja le umsko izobrazbo; premalo važnosti pa se polaga na izobrazbo srca, da postane vneto, razžarjeno in iskreno za vse lepo in dobro, predvsem za našo ljubo domovino in za velika dejanja v njeno korist in veličino.

Živimo v neprijetnem času, toda naš duh ne sme kloniti; kvišku glave in srca! Domovino svojo moramo ljubiti tudi takrat, kadar nam ljubezen do nje ne koristi, marveč celo škoduje. Baš takrat, kadar nam navidez najmanj koristi, jo hočemo najbolj ljubiti, zakaj ona je in ostane naša rodna zemlja in mati tudi takrat, kadar sili in žene svoje otroke na — Kalvarijo! Da, domovina, ti si kakor zdravje, zdravje nas vseh, če ti ostanemo zvesti v tvojem naraščanju, se ogrevamo na tvojem srcu ter skramo iz tvojih večnih, nevsahljivih virov oživljajoče sokove za velika, neminljiva dejanja...«

»Odžagani« šolski nadzornik.

— Darilo za šolske svrhe. Ministristvo prosvete je dobilo od g. Mihe Mihaličiča, dalmatinskega rojaka, živečega v Ameriki, znesek 75.000 Din, ki se razdele med nekatere osnovne šole v Dalmaciji za nabavo učil in oprave.

— Slovenske šole (srednje) na neodrešenem ozemlju pred in po vojni. Pred vojno: 1. slovensko gimnazijo v Gorici, 2. hrvatsko gimnazijo v Pazinu, 3. hrvatsko občinsko realno gimnazijo v Voloskem-Opatiji, 4. hrvatsko gimnazijo v Zadru, 5. dvojezično (slovensko-nemško) realno v Idriji, 6. slovensko moško učiteljsko v Gorici, 7. slovensko žensko učiteljsko v Gorici, 8. hrvatsko učiteljsko v Kastvu, 9. zasebno (na lastne stroške) žensko učiteljsko v Pazinu, 10. zasebno trgovsko dvorazredno šolo v Trstu. In vse te šole so bile še premajhne, da bi sprejele vse naše dijaštvo, ki je vsled tega obiskovalo še druge šole izven dežele, meje za presilni razmah želje našega slovanskega ljudstva po izobrazbi so bile še veliko pretesne! — Od vseh naših nekdanjih srednjih šol so nam ostale danes te-le: 1. slovensko učiteljsko v Tolminu, katerega dijaki so morali letos polagati maturo v Vidmu pred laško komisijo in potom tolmača! 2. štirji nižji slovenski razredi na italijanski realki v Vidmu! in 3. hrvatsko učiteljsko v Zadru, kjer je edini hrvatski profesor — katehet! In v kljub temu je to preganjano, zasramovano in gospodarski uničeno slovansko ljudstvo poslalo letos v razne srednje šole v Italiji in inozemstvu nad — 1200 dijakov!

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.

računa o tome da svaki prvo dobije prevod iz privremene u stalnu službu, da tek onda da pošalje molbu prevodenje u viši stepen i grupu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Odlikovanje Dragotina Humeka. Pretekli teden se je vršila v telovadnici mariborske realke pomembna šolska slavnost. Ob navzočnosti šolske mladine, učiteljskega zbora in šolskih nadzornikov je srezki poglavar dr. Ipavic izročil ravnatelju deške meščanske šole tov. Humeku odlikovanje reda sv. Save V. razreda, katero mu je podelil kralj za njegove zasluge na šolskem polju. Srezki poglavar je v svojem nagovoru omenjal izredne možnosti in delavnost odlikovanca, ki je prejel skupno 30 pohvalnih dekretov za svoje uspehe. Odlikovanec je tudi sedanjo meščansko šolo v Mariboru dvignil na tako stopnjo, da jo je smatrali za najboljšo v Jugoslaviji. Ravnatelj Humek se je ganjen nad besedami priznanja zahvalil za odlikovanje, svojim tovarišem pa za kolegijsko podporo pri skupnem delu. Obljubil je, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moči vzgoji naše mladine. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo!

Splošne vesti.

— Kako je »Slovenec« nasedel. V soboto, dne 4. t. m. je zborovalo »Učiteljsko društvo za kočevski okraj« v Velikih Laščah. Udeležba je bila prav mnogobrojna. Zborovanje je poteklo mirno in dostojno, poročila so bila v nekem oziru zanimiva. Zborovanje se je udeležil tudi podpisanelec. Tovariš predsednik me je v otvoritvenem govoru pozdravil z laskavimi besedami, ki so jim živahno pritrjevali zborovalci. K besedi sem se dvakrat oglasil. V prvem govoru sem pojasnjeval žalostne dogodke, ki se gode v Sloveniji pod vladno »zakona, reda in pravice«, govoril sem dalje o persekucijah in preganjanju učitelstva pod sedanjim režimom. Zborovalci so z zanimanjem sledili mojim izvajanjem. V drugem govoru sem raztolmačil lep in blag namen, ki ga ima nanovo ustanovljeno »Podporno društvo za učiteljski naraščaje«. Uspeh je bil, da so zborovalci sklenili pristopiti k društvu kot ustanovni član. O tem zborovanju je poročal tudi »Slovenec« v svoji 231. številki. S tem poročilom ga je pa nekdo neusmiljeno potegnil. Piše namreč, da sem imel nesrečo, da sem se parkrat vzdignil, da bi branil svojo prakso, a obakrat sem moral bled sesti, ker sramota za vas, škandal i. dr., ki je letelo iz vrst UJUjevcev mi ni dalo dalje govoriti. Da, slišalo se je škandal, sramota, pa še hujši in ogorčenejši vzklili, ki pa niso veljali meni, temveč sedanji učni upravi, ki vihti bič nad naprednim učitelstvom. Dalje poroča »Slovenec«, da je spremljal Jelenca sam poslednjič podpredsednik IDS g. dr. Puc, pa tudi ta general je slabo odrezal. Razume se samo ob sebi, da g. dr. Puc za to zborovanje še vedel ni in da je isti dan lepo opravljal svoje stanovske posle v Ljubljani. To sem pojasnil zaradi tega, da vsakdo vidi, kako zanesljive poročevalce ima »Slovenec«.

L. Jelenc.

— Draginjske doklade poročenih učitelj. Kakor poroča »Narodna Prosveta«, izgleda, da ne bo prišlo to vprašanje nikoli na dnevni red iz enostavnega razloga, ker ministristvo prosvete, oziroma statistični oddelek tega ministristva sploh nima nobenih podatkov o številčnem stanju z državnimi uradniki poročenih učitelj, niti ni doslej napravilo kake korake, da bi zbralo te podatke. Zaradi tega sploh ne more finančni odbor pristopiti k obravnavanju tega vprašanja, ker more imeti predhodno točen proračun, koliko bi znašalo povečanje doklad poročenih učitelj. — Razumljivo je, da so vse to le prazni izgovori.

— Začetkom oktobra t. l. se je poslovala od Trbovelj gospa Ana Wessner, dolgoletna upraviteljica dekliške šole na Vodah. Z njo odhaja iz naše doline žena, kakršnih težko pogreša kraj, čegar prebivalci so v veliki meri navezani na dobroto svojih duševnih voditeljev. Pa ne samo z besedo, tudi z dejanjem in gmotno podporo je stala ob strani vsem, ki so se v sili in stiski zatekli k njej. Zato je ni zastoj pred kratkim neki tukajšnji zastopnik delavcev imenoval »mater revežev«. Bila pa je tudi skrbna mati trboveljskih študentov, ki bodo, kar jih študira v Ljubljani, gotovo še nadalje deležni njene požrtvovalne naklonjenosti. Ana

Wessnerjeva je rojena leta 1867. v Ljubljani, dovršila leta 1887. istotam učiteljske študije. Prvo leto po maturi je službovala v Brezicah, odkoder je jeseni leta 1888. prišla v Trbovlje, kjer je službovala celih 36 let, ter bila letos na lastno prošnjo upokojena. Dolga je vrsta let njenega vestnega učiteljevanja, celi dve generaciji vodenjskih deklet sta bili deležni njenih zlatih nauk, katerih se s hvaležnostjo spominjajo vse, ki jih je z izstavljenimi odpustnicami in lepo besedo za pot v življenje spremljala za vedno čez prag ljudske šole. — S hvaležnostjo pa se je bodo vedno spominjale tudi njene bivše tovarišice na vodenjski šoli, ki so spoštovale v njej svojo vestno predstojnico in za vse enako skrbno svetovalko. Pa tudi učiteljstvo drugih trboveljskih šol je izgubilo z njenim odhodom tovarišico, ki je bila vedno in povsod na mestu tam, kjer se je šlo za ugled in dobrobit učiteljskega stanu. — Zato ji k slovesu vsi skupaj želimo, da bi mnogo let v zdravju in veselju uživala svoj zaslužen pokoj, v katerem si bo z nadaljevanjem svojega dosedanjega plodnosnega dela dopletla venec z napisom: V osrečevanju drugih, vedno srečna.

— Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici je za 11 mesečni tečaj, ki se začne 10. novembra t. l. nekaj mest, med temi nekaj polprostih (to je mesečna oskrbnina 34.50 Din). Kdor želi še to leto vstopiti in še ni vložil prošnje, naj to stori najpozneje do 1. novembra t. l. — Ravnateljstvo.

— Med vojno je izdal Peter Končnik knjigo: »Der Oberlehrer — ein Handbuch für Schulleiter«. Poznam nekoga, ki bi si jo rad kupil. Ako jo še ima kak tovariš, vljudno prosim, da mi naznani tudi zahtevano ceno. — Špan Anton, upok. učitelj, Slovenska Bistrica.

— Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna damska kapela. V kleti prvovrstni salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji so na razpolago izborna vina, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

— Izpit za učitelje gimnastike u srednjim školama. U smislu prepisa o ispitivanju kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama od 28. oktobra 1921 broj 47.428 držat će se dne 4. novembra 1924 i slijedećih dana ispiti za učitelje gimnastike u srednjim školama u prostorijama kr. muške učiteljske škole u Zagrebu (Medulićeva ulica 33). Kandidati, koji žele pristupiti k ispitu, imaju prema članku 11. spominutih propisa podnijeti propisno biljezovanje molbenicu Ravnateljstvu kr. ispitnog povjerenstva za učiteljstvo gimnastike u srednjim školama u Zagrebu (pokrajinska uprava, odjeljenje za prosvjedu i vjere) mjesec dana prije ispitnog roka. Molbenici valja priložiti: a) svjedodžbu zrelosti koje srednje ili učiteljske škole, b) uredovnu liječničku svjedodžbu kojeg školskog liječnika o tjelesnoj sposobnosti za učitelja gimnastike, c) opis života, u kojem će kandidat tečaj općega i napose gimnastičkog i praktičnog obrazovanja svoga, zatim opseg i književna pomoćna sredstva svoja naznačiti tako točno, da ispitno povjerenstvo može odlučiti, da li priprava kandidata odgovara zahtjevima, d) krsni list, e) napose valja priložiti ako ima svjedodžbu o praktičnim vježbama u kojem Sokolskom društvu ili o svršetku kojeg praktičnog Sokolskog tečaja. Svi prilozi imaju biti propisno biljezovani. Kr. ispitno povjerenstvo za ispitivanje kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama u Zagrebu.

— Oslobođenje našeg Udruženja od takse. G. Ministar Finansija rešenjem svojim Br. 27621 od 29. VIII. tek. g. na osnovu tačke 5., čl. 5. Zakona o taksama odlučio je, da se Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva iz Beograda oslobodi plaćanja takse iz T. Br. 1. takse tarife za sve predstavke i molbe, koje podnosi državnim vlastima, izuzev onih koje podnosi u građanskim parničama.

— Sklicujem odborovo sejo učiteljskega društva za ljubljansko okolico na nedeljo 26. oktobra t. l. ob 10. uri v Učiteljski tiskarni. Udeležje naj se seje vsi stari in novi odborniki, po možnosti tudi ostali člani društva. Zelo važno!

Predsednik.

— Marija Snežna. Pokrajinski odbor »Jugoslovenske Matice« v Ljubljani

je naročil pri »Učit. domu« v Mariboru za tukajšnje obmejno šolo 20 komadov ročnega zemljevida mariborskega okrožja, kateri se bodo uporabljali kot pripomoček pri domoznastvenem pouku. Srčna hvala! — Šolsko vodstvo. — Karol Jakopčec, šolski upravitelj.

— Vse cenj. tovariše in tovarišice širom Slovenije in ostalih krajev naše kraljevine naproša šolsko vodstvo v Križevcih v Prekmurju, ako bi mu mogli poslati (po šolskem vodstvu) po par starih krajevnih razglednic važnejših krajev naše domovine, katere ima gotovo vsakdo med svojo korespondenco, v svrhu učnih pripomočkov pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku in katerih nam na drug način ni možno dobiti.

— Pozor, tovarišice učiteljice! Strokovna učiteljica gđc. Jela Levstikova priredi risarski tečaj za učiteljice osnovnih šol v Mariboru in okolici. One tovarišice, ki bi se hotele tečaja udeležiti, naj se zgledajo ustno ali pisмено pri gori omenjeni tovarišici. Dan in ura tečaja se objavi pravočasno v časopisu.

— Legitimacije za rezervne oficirje. Komanda mariborskega vojnega okruha poroča, da morejo dobiti vsi rezervni oficirji, ki bivajo na teritoriju tega vojnega okruha, če tudi mu ne pripadejo po rojstvu, legitimacije pri njem. Prošnje je poslati s sliko in s 50 parami na vojni okrug. Pripisati je treba: 1. ime in priimek, 2. domovinsko občino, srez in oblast, 3. poklic, 4. je-li se je udeležil vojne, 5. je-li bil ranjen in kakšne so posledice rane, 6. osebni opis.

— Društvo za laški okraj je sklenilo, da pristopi kot ustanovni član k »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaje«.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Františkanska ulica, šte. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

Ocene.

—k Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani reg. zadr. z omeji. zav. Kolodvorska ul. 7. je izdala Kmetijski koledar. Uredil Miloš Stibler. Najbolje pojasnjuje smer koledarja urednik sam, ko pravi: »Kmetijski koledar« je namenjen vsem onim kmetovalcem in prijateljem kmetijstva, ki želijo, da se v našem kmetijskem gospodarstvu udomačijo času primernejše metode dela in življenja. Nebroj znanstvenih in učnih zavodov se že bavi po svetu s proučevanjem kmetijske tehnike in agrarne politike. Na podlagi znanstveno utemeljenih rezultatov poskušajo povsod kmetijsko gospodarstvo povzdigniti. Ponekod so doseženi že zelo lepi uspehi. Ni tajiti, da se v Jugoslaviji istotako vse bolj učvrščuje smer za moderniziranje kmetijstva, toda daleč smo še za kmetijstvom vzornih narodov. Mnogo je še dela in treba izkoristiti vsako sredstvo, ki naj služi temu namenu. Z ozirom na splošno priljubljenost koledarske literature je brezdvomno umestno, da se le ta izkoristi tudi za širjenje kmetijsko-tehničnega znanja in za poznavanje agrarno-političnih in drugih za kmečko prebivalstvo važnih vsakdanjih vprašanj. Uredništvo bo pazno sledilo vsaki stvarni kritiki ter bo pri nadaljnjih letnikih »Kmetijskega koledarja« s hvaležnostjo upoštevalo vsak utemeljen nasvet. Vsebinsko mu je sledeča: Predgovor. Solčni in lunini mrki. Nebesna znamenja. Prazniki. Kalendarij. Rodovniki naše kraljevske hiše. O umetnih gnoljih in njihovi uporabi. Pridelovanje lucerne. Travnikov. Osuševanje travnikov. O bistvu izboljševanja planinskih pašnikov. Precepimo nerodovitno sadno drevje. Vinogradništvo. Kletarstvo. Črvice iz živinoreje. Štiri poglavja iz mlekarstva. Čebelarstvo pismo. Prva pomoč v hlevu. O zložbi (komasaciji) kmetijskih zemljišč. Agrarne operacije v Sloveniji. Električna gospodarstva in kmetijstvu. Ribarstvo v Sloveniji. Našim porotnikom v bodrilo. O vojaški službi. Naše kmečke občine. Najnovejše določbe novega taksnega in pristojbinskega zakona za našega kmetovalca. Trošarina na žganje. Naše kmetijsko šolstvo. Državna podkovska šola na Selu pri Ljubljani. Prva pomoč v neizgledu.

—k Bilder - Fibel für die I. Klasse der staatlichen Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svet. Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Verlag: Verlagsdruckerei »Napredak«, Pančevo. Preis 10. Din mit Anleitung zum Gebrauche der Fibel von Radojčić.

—k Erstes Lesebuch nach der Fibel für den I. Jahrgang der Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svetislav Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Preis 8 Din. Verlag: Pančevo. Verlagsdruckerei »Napredak«.

—k Potpuk. Voj. Dž. Kostić: Vojnički bukvaz sa čitankom. Izdanje knjižare Goričar i Leskovšek u Celju. II. Izdanje. 1924.

Pedagoške in šolske drobtine.

— Aktualno. V razpravi o temi »Domovinska ljubezen — vir velikih dejanj in trajnih uspehov« za letošnje izostalo uradno učiteljsko konferenco, je razvila

neka v samotnem selu prav marljivo delujoča mlada učiteljica sledeče lepi misli: ... »A še nekaj kulturnih delavcev ne smemo pozabiti! To so naši požrtvovalni učitelji-vzgojitelji, ki tiho in skromno, a tem vernejše služijo svoji domovini in svojemu narodu. Učilnice zakotnih gorskih vasic in sel bi vedele pripovedovati, koliko dobrega semena pada tu v mehka, dovezetna srca mladine! In cvetni venci ter šopki svežih rož na grobovih narodnih vzgojiteljev pričajo glasno o njihovih trajnih uspehih pri hvaležnih učencih. Blagor jim! Tisočerna hvala pa tudi vsem našim neumornim tovarišem-prvoborcem (gospodu Ganglu in drugim), ki sejejo v najnežnejša srca naših malčkov s peresom in z živo besedo, z najlepšimi zgledi zlata zrna resnice, pravice in ljubezni do domovine ter kažejo nam vsem jasno pot v boljšo bodočnost!

Ako moreš, dragi tovariš(ica), zanejati v malčku iskro ljubezni do njegove rodne zemlje, do materinega jezika in lastnega naroda, tedaj si opravil veliko delo. Ta iskra bo tlela naprej ter bo prej ali slej podžgala mlado srce in dušo za velika dejanja. Kako dosežeš to? — Išči priliko pri vseh predmetih, ustroji ves pouk tako, da ne bo samo mehansko posredovanje znanja, temveč živa, iskrena, življenja polna vzpodbuda učencem. Dandanes žalibog v mnogih šolah vsepreveč vlada racionalizem, ki enostransko povdarja le umsko izobrazbo; premalo važnosti pa se polaga na izobrazbo srca, da postane vneto, razžarjeno in iskreno za vse lepo in dobro, predvsem za našo ljubo domovino in za velika dejanja v njeno korist in veličino.

Živimo v neprijetnem času, toda naš duh ne sme kloniti; kvišku glave in srca! Domovino svojo moramo ljubiti tudi takrat, kadar nam ljubezen do nje ne koristi, marveč celo škoduje. Baš takrat, kadar nam navidez najmanj koristi, jo hočemo najbolj ljubiti, zakaj ona je in ostane naša rodna zemlja in mati tudi takrat, kadar sili in žene svoje otroke na — Kalvarijo! Da, domovina, ti si kakor zdravje, zdravje nas vseh, če ti ostanemo zvesti v tvojem naraščanju, se ogrevamo na tvojem srcu ter skramo iz tvojih večnih, nevsahljivih virov oživljajoče sokove za velika, neminljiva dejanja...«

»Odžagani« šolski nadzornik.

— Darilo za šolske svrhe. Ministristvo prosvete je dobilo od g. Mihe Mihaličiča, dalmatinskega rojaka, živečega v Ameriki, znesek 75.000 Din, ki se razdele med nekatere osnovne šole v Dalmaciji za nabavo učil in oprave.

— Slovenske šole (srednje) na neodrešenem ozemlju pred in po vojni. Pred vojno: 1. slovensko gimnazijo v Gorici, 2. hrvatsko gimnazijo v Pazinu, 3. hrvatsko občinsko realno gimnazijo v Voloskem-Opatiji, 4. hrvatsko gimnazijo v Zadru, 5. dvojezično (slovensko-nemško) realno v Idriji, 6. slovensko moško učiteljsko v Gorici, 7. slovensko žensko učiteljsko v Gorici, 8. hrvatsko učiteljsko v Kastvu, 9. zasebno (na lastne stroške) žensko učiteljsko v Pazinu, 10. zasebno trgovsko dvorazredno šolo v Trstu. In vse te šole so bile še premajhne, da bi sprejele vse naše dijaštvo, ki je vsled tega obiskovalo še druge šole izven dežele, meje za presilni razmah želje našega slovanskega ljudstva po izobrazbi so bile še veliko pretesne! — Od vseh naših nekdanjih srednjih šol so nam ostale danes te-le: 1. slovensko učiteljsko v Tolminu, katerega dijaki so morali letos polagati maturo v Vidmu pred laško komisijo in potom tolmača! 2. štirji nižji slovenski razredi na italijanski realki v Vidmu! in 3. hrvatsko učiteljsko v Zadru, kjer je edini hrvatski profesor — katehet! In v kljub temu je to preganjano, zasramovano in gospodarski uničeno slovansko ljudstvo poslalo letos v razne srednje šole v Italiji in inozemstvu nad — 1200 dijakov!

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.

računa o tome da svaki prvo dobije prevod iz privremene u stalnu službu, da tek onda da pošalje molbu prevodenje u viši stepen i grupu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Odlikovanje Dragotina Humeka. Pretekli teden se je vršila v telovadnici mariborske realke pomembna šolska slavnost. Ob navzočnosti šolske mladine, učiteljskega zbora in šolskih nadzornikov je srezki poglavar dr. Ipavic izročil ravnatelju deške meščanske šole tov. Humeku odlikovanje reda sv. Save V. razreda, katero mu je podelil kralj za njegove zasluge na šolskem polju. Srezki poglavar je v svojem nagovoru omenjal izredne možnosti in delavnost odlikovanca, ki je prejel skupno 30 pohvalnih dekretov za svoje uspehe. Odlikovanec je tudi sedanjo meščansko šolo v Mariboru dvignil na tako stopnjo, da jo je smatrali za najboljšo v Jugoslaviji. Ravnatelj Humek se je ganjen nad besedami priznanja zahvalil za odlikovanje, svojim tovarišem pa za kolegijsko podporo pri skupnem delu. Obljubil je, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moči vzgoji naše mladine. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo!

Splošne vesti.

— Kako je »Slovenec« nasedel. V soboto, dne 4. t. m. je zborovalo »Učiteljsko društvo za kočevski okraj« v Velikih Laščah. Udeležba je bila prav mnogobrojna. Zborovanje je poteklo mirno in dostojno, poročila so bila v nekem oziru zanimiva. Zborovanje se je udeležil tudi podpisanelec. Tovariš predsednik me je v otvoritvenem govoru pozdravil z laskavimi besedami, ki so jim živahno pritrjevali zborovalci. K besedi sem se dvakrat oglašil. V prvem govoru sem pojasnjeval žalostne dogodke, ki se gode v Sloveniji pod vladno »zakona, reda in pravice«, govoril sem dalje o persekucijah in preganjanju učitelstva pod sedanjim režimom. Zborovalci so z zanimanjem sledili mojim izvajanjem. V drugem govoru sem raztolmačil lep in blag namen, ki ga ima nanovo ustanovljeno »Podporno društvo za učiteljski naraščaj«. Uspeh je bil, da so zborovalci sklenili pristopiti k društvu kot ustanovni član. O tem zborovanju je poročal tudi »Slovenec« v svoji 231. številki. S tem poročilom ga je pa nekdo neusmiljeno potegnil. Piše namreč, da sem imel nesrečo, da sem se parkrat vzdignil, da bi branil svojo prakso, a obakrat sem moral bled sesti, ker sramota za vas, škandal i. dr., ki je letelo iz vrst UJUjevcev mi ni dalo dalje govoriti. Da, slišalo se je škandal, sramota, pa še hujši in ogorčenejši vzklili, ki pa niso veljali meni, temveč sedanji učni upravi, ki vihti bič nad naprednim učitelstvom. Dalje poroča »Slovenec«, da je spremljal Jelenca sam poslednjič podpredsednik IDS g. dr. Puc, pa tudi ta general je slabo odrezal. Razume se samo ob sebi, da g. dr. Puc za to zborovanje še vedel ni in da je isti dan lepo opravljal svoje stanovske posle v Ljubljani. To sem pojasnil zaradi tega, da vsakdo vidi, kako zanesljive poročevalce ima »Slovenec«.

L. Jelenc.

— Draginjske doklade poročenih učitelj. Kakor poroča »Narodna Prosveta«, izgleda, da ne bo prišlo to vprašanje nikoli na dnevni red iz enostavnega razloga, ker ministristvo prosvete, oziroma statistični oddelek tega ministristva sploh nima nobenih podatkov o številčnem stanju z državnimi uradniki poročenih učitelj, niti ni doslej napravilo kake korake, da bi zbralo te podatke. Zaradi tega sploh ne more finančni odbor pristopiti k obravnavanju tega vprašanja, ker more imeti predhodno točen proračun, koliko bi znašalo povečanje doklad poročenih učitelj. — Razumljivo je, da so vse to le prazni izgovori.

— Začetkom oktobra t. l. se je poslovala od Trbovelj gospa Ana Wessner, dolgoletna upraviteljica dekliške šole na Vodah. Z njo odhaja iz naše doline žena, kakršnih težko pogreša kraj, čegar prebivalci so v veliki meri navezani na dobroto svojih duševnih voditeljev. Pa ne samo z besedo, tudi z dejanjem in gmotno podporo je stala ob strani vsem, ki so se v sili in stiski zatekli k njej. Zato je ni zastoj pred kratkim neki tukajšnji zastopnik delavcev imenoval »mater revežev«. Bila pa je tudi skrbna mati trboveljskih študentov, ki bodo, kar jih študira v Ljubljani, gotovo še nadalje deležni njene požrtvovalne naklonjenosti. Ana

Wessnerjeva je rojena leta 1867. v Ljubljani, dovršila leta 1887. istotam učiteljske študije. Prvo leto po maturi je službovala v Brežicah, odkoder je jeseni leta 1888. prišla v Trbovlje, kjer je službovala celih 36 let, ter bila letos na lastno prošnjo upokojena. Dolga je vrsta let njenega vestnega učiteljevanja, celi dve generaciji vodenjskih deklet sta bili deležni njenih zlatih nauk, katerih se s hvaležnostjo spominjajo vse, ki jih je z izstavljenimi odpustnicami in lepo besedo za pot v življenje spremljala za vedno čez prag ljudske šole. — S hvaležnostjo pa se je bodo vedno spominjale tudi njene bivše tovarišice na vodenjski šoli, ki so spoštovale v njej svojo vestno predstojnico in za vse enako skrbno svetovalko. Pa tudi učiteljstvo drugih trboveljskih šol je izgubilo z njenim odhodom tovarišico, ki je bila vedno in povsod na mestu tam, kjer se je šlo za ugled in dobrobit učiteljskega stanu. — Zato ji k slovesu vsi skupaj želimo, da bi mnogo let v zdravju in veselju uživala svoj zaslužen pokoj, v katerem si bo z nadaljevanjem svojega dosedanjega plodnosnega dela dopletla venec z napisom: V osrečevanju drugih, vedno srečna.

— Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici je za 11 mesečni tečaj, ki se začne 10. novembra t. l. nekaj mest, med temi nekaj polprostih (to je mesečna oskrbnina 34.50 Din). Kdor želi še to leto vstopiti in še ni vložil prošnje, naj to stori najpozneje do 1. novembra t. l. — Ravnateljstvo.

— Med vojno je izdal Peter Končnik knjigo: »Der Oberlehrer — ein Handbuch für Schulleiter«. Poznam nekoga, ki bi si jo rad kupil. Ako jo še ima kak tovariš, vljudno prosim, da mi naznani tudi zahtevano ceno. — Špan Anton, upok. učitelj, Slovenska Bistrica.

— Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna damska kapela. V kleti prvovrstni salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji so na razpolago izborna vina, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

— Izpit za učitelje gimnastike u srednjim školama. U smislu prepisa o ispitivanju kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama od 28. oktobra 1921 broj 47.428 držat će se dne 4. novembra 1924 i slijedećih dana ispiti za učitelje gimnastike u srednjim školama u prostorijama kr. muške učiteljske škole u Zagrebu (Medulićeva ulica 33). Kandidati, koji žele pristupiti k ispitu, imaju prema članku 11. spominutih propisa podnijeti propisno bilježevanu molbenicu Ravnateljstvu kr. ispitnog povjerenstva za učiteljstvo gimnastike u srednjim školama u Zagrebu (pokrajinska uprava, odjeljenje za prosvjtu i vjere) mjesec dana prije ispitnog roka. Molbenici valja priložiti: a) svjedodžbu zrelosti koje srednje ili učiteljske škole, b) uredovnu liječničku svjedodžbu kojeg školskog liječnika o tjelesnoj sposobnosti za učitelja gimnastike, c) opis života, u kojem će kandidat tečaj općega i napose gimnastičkog i praktičnog obrazovanja svoga, zatim opseg i književna pomoćna sredstva svoja naznačiti tako točno, da ispitno povjerenstvo može odlučiti, da li priprava kandidata odgovara zahtjevima, d) krsni list, e) napose valja priložiti ako ima svjedodžbu o praktičnim vježbama u kojem Sokolskom društvu ili o svršetku kojeg praktičnog Sokolskog tečaja. Svi prilozi imaju biti propisno bilježevani. Kr. ispitno povjerenstvo za ispitivanje kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama u Zagrebu.

— Oslobođenje našeg Udruženja od takse. G. Ministar Finansija rešenjem svojim Br. 27621 od 29. VIII. tek. g. na osnovu tačke 5., čl. 5. Zakona o taksama odlučio je, da se Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva iz Beograda oslobodi plaćanja takse iz T. Br. 1. takse tarife za sve predstavke i molbe, koje podnosi državnim vlastima, izuzev onih koje podnosi u građanskim parničama.

— Sklicujem odborovo sejo učiteljskega društva za ljubljansko okolico na nedeljo 26. oktobra t. l. ob 10. uri v Učiteljski tiskarni. Udeležje naj se seje vsi stari in novi odborniki, po možnosti tudi ostali člani društva. Zelo važno!

Predsednik.

— Marija Snežna. Pokrajinski odbor »Jugoslovenske Matice« v Ljubljani

je naročil pri »Učit. domu« v Mariboru za tukajšnje obmejno šolo 20 komadov ročnega zemljevida mariborskega okrožja, kateri se bodo uporabljali kot pripomoček pri domoznastvenem pouku. Srčna hvala! — Šolsko vodstvo. — Karol Jakopčec, šolski upravitelj.

— Vse cenj. tovariše in tovarišice širom Slovenije in ostalih krajev naše kraljevine naproša šolsko vodstvo v Križevcih v Prekmurju, ako bi mu mogli poslati (po šolskem vodstvu) po par starih krajevnih razglednic važnejših krajev naše domovine, katere ima gotovo vsakdo med svojo korespondenco, v svrhu učnih pripomočkov pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku in katerih nam na drug način ni možno dobiti.

— Pozor, tovarišice učiteljice! Strokovna učiteljica gđc. Jela Levstikova priredi risarski tečaj za učiteljice osnovnih šol v Mariboru in okolici. One tovarišice, ki bi se hotele tečaja udeležiti, naj se zgledajo ustno ali pismeno pri gori omenjeni tovarišici. Dan in ura tečaja se objavi pravočasno v časopisu.

— Legitimacije za rezervne oficirje. Komanda mariborskega vojnega okruha poroča, da morejo dobiti vsi rezervni oficirji, ki bivajo na teritoriju tega vojnega okruha, če tudi mu ne pripadejo po rojstvu, legitimacije pri njem. Prošnje je poslati s sliko in s 50 parami na vojni okrug. Pripisati je treba: 1. ime in priimek, 2. domovinsko občino, srez in oblast, 3. poklic, 4. je-li se je udeležil vojne, 5. je-li bil ranjen in kakšne so posledice rane, 6. osebni opis.

— Društvo za laški okraj je sklenilo, da pristopi kot ustanovni član k »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaj«.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Františkanska ulica, šte. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

Ocene.

—k Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani reg. zadr. z omeji. zav. Kolodvorska ul. 7. je izdala Kmetijski koledar. Uredil Miloš Stibler. Najbolje pojasnjuje smer koledarja urednik sam, ko pravi: »Kmetijski koledar« je namenjen vsem onim kmetovalcem in prijateljem kmetijstva, ki želijo, da se v našem kmetijskem gospodarstvu udomačijo času primernejše metode dela in življenja. Nebroj znanstvenih in učnih zavodov se že bavi po svetu s proučevanjem kmetijske tehnike in agrarne politike. Na podlagi znanstveno utemeljenih rezultatov poskušajo povsod kmetijsko gospodarstvo povzdigniti. Ponekod so doseženi že zelo lepi uspehi. Ni tajiti, da se v Jugoslaviji istotako vse bolj učvrščuje smer za moderniziranje kmetijstva, toda daleč smo še za kmetijstvom vzornih narodov. Mnogo je še dela in treba izkoristiti vsako sredstvo, ki naj služi temu namenu. Z ozirom na splošno priljubljenost koledarske literature je brezdvomno umestno, da se le ta izkoristi tudi za širjenje kmetijsko-tehničnega znanja in za poznavanje agrarne politike in drugih za kmečko prebivalstvo važnih vsakdanjih vprašanj. Uredništvo bo pazno sledilo vsaki stvarni kritiki ter bo pri nadaljnjih letnikih »Kmetijskega koledarja« s hvaležnostjo upoštevalo vsak utemeljen nasvet. Vsebinsko mu je sledeča: Predgovor. Solčni in lunini mrki. Nebesna znamenja. Prazniki. Kalendarij. Rodovniki naše kraljevske hiše. O umetnih gnoljih in njihovi uporabi. Pridelovanje lucerne. Travnikov. Osuševanje travnikov. O bistvu izboljševanja planinskih pašnikov. Precepimo nerodovitno sadno drevje. Vinogradništvo. Kletarstvo. Črtnice iz živinoreje. Štiri poglavja iz mlekarstva. Čebelarstvo pismo. Prva pomoč v hlevu. O zložbi (komasaciji) kmetijskih zemljišč. Agrarne operacije v Sloveniji. Električna gospodarstva in kmetijstvo. Ribarstvo v Sloveniji. Našim porotnikom v bodrilo. O vojaški službi. Naše kmečke občine. Najnovejše določbe novega taksnega in pristojbinskega zakona za našega kmetovalca. Trošarina na žganje. Naše kmetijsko šolstvo. Državna podkovska šola na Selu pri Ljubljani. Prva pomoč v neizgledu.

—k Bilder - Fibel für die I. Klasse der staatlichen Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svet. Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Verlag: Verlagsdruckerei »Napredak«, Pančevo. Preis 10. Din mit Anleitung zum Gebrauche der Fibel von Radojčić.

—k Erstes Lesebuch nach der Fibel für den I. Jahrgang der Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svetislav Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Preis 8 Din. Verlag: Pančevo. Verlagsdruckerei »Napredak«.

—k Potpuk. Voj. Dž. Kostić: Vojnički bukvaz sa čitankom. Izdanje knjižare Goričar i Leskovšek u Celju. II. Izdanje. 1924.

Pedagoške in šolske drobtine.

— Aktualno. V razpravi o temi »Domovinska ljubezen — vir velikih dejanj in trajnih uspehov« za letošnje izostalo uradno učiteljsko konferenco, je razvila

neka v samotnem selu prav marljivo delujoča mlada učiteljica sledeče lepi misli: ... »A še nekaj kulturnih delavcev ne smemo pozabiti! To so naši požrtvovalni učitelji-vzgojitelji, ki tiho in skromno, a tem vernejše služijo svoji domovini in svojemu narodu. Učilnice zakotnih gorskih vasic in sel bi vedele pripovedovati, koliko dobrega semena pada tu v mehka, dovezetna srca mladine! In cvetni venci ter šopki svežih rož na grobovih narodnih vzgojiteljev pričajo glasno o njihovih trajnih uspehih pri hvaležnih učencih. Blagor jim! Tisočerna hvala pa tudi vsem našim neumornim tovarišem-prvoborcem (gospodu Ganglu in drugim), ki sejejo v najnežnejša srca naših malčkov s peresom in z živo besedo, z najlepšimi zgledi zlata zrna resnice, pravice in ljubezni do domovine ter kažejo nam vsem jasno pot v boljšo bodočnost!

Ako moreš, dragi tovariš(ica), zanejati v malčku iskro ljubezni do njegove rodne zemlje, do materinega jezika in lastnega naroda, tedaj si opravil veliko delo. Ta iskra bo tlela naprej ter bo prej ali slej podžgala mlado srce in dušo za velika dejanja. Kako dosežeš to? — Išči priliko pri vseh predmetih, ustroji ves pouk tako, da ne bo samo mehansko posredovanje znanja, temveč živa, iskrena, življenja polna vzpodbuda učencem. Dandanes žalibog v mnogih šolah vsepreveč vlada racionalizem, ki enostransko povdarja le umsko izobrazbo; premalo važnosti pa se polaga na izobrazbo srca, da postane vneto, razžarjeno in iskreno za vse lepo in dobro, predvsem za našo ljubo domovino in za velika dejanja v njeno korist in veličino.

Živimo v neprijetnem času, toda naš duh ne sme kloniti; kvišku glave in srca! Domovino svojo moramo ljubiti tudi takrat, kadar nam ljubezen do nje ne koristi, marveč celo škoduje. Baš takrat, kadar nam navidez najmanj koristi, jo hočemo najbolj ljubiti, zakaj ona je in ostane naša rodna zemlja in mati tudi takrat, kadar sili in žene svoje otroke na — Kalvarijo! Da, domovina, ti si kakor zdravje, zdravje nas vseh, če ti ostanemo zvesti v tvojem naraščanju, se ogrevamo na tvojem srcu ter skramo iz tvojih večnih, nevsahljivih virov oživljajoče sokove za velika, neminljiva dejanja...«

»Odžagani« šolski nadzornik.

— Darilo za šolske svrhe. Ministristvo prosvete je dobilo od g. Mihe Mihaličiča, dalmatinskega rojaka, živečega v Ameriki, znesek 75.000 Din, ki se razdele med nekatere osnovne šole v Dalmaciji za nabavo učil in oprave.

— Slovenske šole (srednje) na neodrešenem ozemlju pred in po vojni. Pred vojno: 1. slovensko gimnazijo v Gorici, 2. hrvatsko gimnazijo v Pazinu, 3. hrvatsko občinsko realno gimnazijo v Voloskem-Opatiji, 4. hrvatsko gimnazijo v Zadru, 5. dvojezično (slovensko-nemško) realno v Idriji, 6. slovensko moško učiteljsko v Gorici, 7. slovensko žensko učiteljsko v Gorici, 8. hrvatsko učiteljsko v Kastvu, 9. zasebno (na lastne stroške) žensko učiteljsko v Pazinu, 10. zasebno trgovsko dvorazredno šolo v Trstu. In vse te šole so bile še premajhne, da bi sprejele vse naše dijaštvo, ki je vsled tega obiskovalo še druge šole izven dežele, meje za presilni razmah želje našega slovanskega ljudstva po izobrazbi so bile še veliko pretesne! — Od vseh naših nekdanjih srednjih šol so nam ostale danes te-le: 1. slovensko učiteljsko v Tolminu, katerega dijaki so morali letos polagati maturo v Vidmu pred laško komisijo in potom tolmača! 2. štirji nižji slovenski razredi na italijanski realki v Vidmu! in 3. hrvatsko učiteljsko v Zadru, kjer je edini hrvatski profesor — katehet! In v kljub temu je to preganjano, zasramovano in gospodarski uničeno slovansko ljudstvo poslalo letos v razne srednje šole v Italiji in inozemstvu nad — 1200 dijakov!

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.

računa o tome da svaki prvo dobije prevod iz privremene u stalnu službu, da tek onda da pošalje molbu prevodenje u viši stopen i grupu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Odlikovanje Dragotina Humeka. Pretekli teden se je vršila v telovadnici mariborske realke pomembna šolska slavnost. Ob navzočnosti šolske mladine, učiteljskega zbora in šolskih nadzornikov je srezki poglavar dr. Ipavic izročil ravnatelju deške meščanske šole tov. Humeku odlikovanje reda sv. Save V. razreda, katero mu je podelil kralj za njegove zasluge na šolskem polju. Srezki poglavar je v svojem nagovoru omenjal izredne možnosti in delavnost odlikovanca, ki je prejel skupno 30 pohvalnih dekretov za svoje uspehe. Odlikovanec je tudi sedanjo meščansko šolo v Mariboru dvignil na tako stopnjo, da jo je smatrali za najboljšo v Jugoslaviji. Ravnatelj Humek se je ganjen nad besedami priznanja zahvalil za odlikovanje, svojim tovarišem pa za kolegijsko podporo pri skupnem delu. Obljubil je, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moči vzgoji naše mladine. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo!

Splošne vesti.

— Kako je »Slovenec« nasedel. V soboto, dne 4. t. m. je zborovalo »Učiteljsko društvo za kočevski okraj« v Velikih Laščah. Udeležba je bila prav mnogobrojna. Zborovanje je poteklo mirno in dostojno, poročila so bila v nekem oziru zanimiva. Zborovanje se je udeležil tudi podpisanelec. Tovariš predsednik me je v otvoritvenem govoru pozdravil z laskavimi besedami, ki so jim živahno pritrjevali zborovalci. K besedi sem se dvakrat oglašil. V prvem govoru sem pojasnjeval žalostne dogodke, ki se gode v Sloveniji pod vlado »zakona, reda in pravice«, govoril sem dalje o persekucijah in preganjanju učitelstva pod sedanjim režimom. Zborovalci so z zanimanjem sledili mojim izvajanjem. V drugem govoru sem raztolmačil lep in blag namen, ki ga ima nanovo ustanovljeno »Podporno društvo za učiteljski naraščaj«. Uspeh je bil, da so zborovalci sklenili pristopiti k društvu kot ustanovni član. O tem zborovanju je poročal tudi »Slovenec« v svoji 231. številki. S tem poročilom ga je pa nekdo neusmiljeno potegnil. Piše namreč, da sem imel nesrečo, da sem se parkrat vzdignil, da bi branil svojo prakso, a obakrat sem moral bled sesti, ker sramota za vas, škandal i. dr., ki je letelo iz vrst UJUjevcev mi ni dalo dalje govoriti. Da, slišalo se je škandal, sramota, pa še hujši in ogorčenejši vzklili, ki pa niso veljali meni, temveč sedanji učni upravi, ki vihti bič nad naprednim učitelstvom. Dalje poroča »Slovenec«, da je spremljal Jelenca sam poslednjič podpredsednik IDS g. dr. Puc, pa tudi ta general je slabo odrezal. Razume se samo ob sebi, da g. dr. Puc za to zborovanje še vedel ni in da je isti dan lepo opravljal svoje stanovske posle v Ljubljani. To sem pojasnil zaradi tega, da vsakdo vidi, kako zanesljive poročevalce ima »Slovenec«.

L. Jelenc.

— Draginjske doklade poročenih učitelj. Kakor poroča »Narodna Prosveta«, izgleda, da ne bo prišlo to vprašanje nikoli na dnevni red iz enostavnega razloga, ker ministristvo prosvete, oziroma statistični oddelek tega ministristva sploh nima nobenih podatkov o številčnem stanju z državnimi uradniki poročenih učitelj. niti ni doslej napravilo kake korake, da bi zbralo te podatke. Zaradi tega sploh ne more finančni odbor pristopiti k obravnavanju tega vprašanja, ker more imeti predhodno točen proračun, koliko bi znašalo povečanje doklad poročenih učitelj. — Razumljivo je, da so vse to le prazni izgovori.

— Začetkom oktobra t. l. se je poslovala od Trbovelj gospa Ana Wessner, dolgoletna upraviteljica dekliške šole na Vodah. Z njo odhaja iz naše doline žena, kakršnih težko pogreša kraj, čegar prebivalci so v veliki meri navezani na dobroto svojih duševnih voditeljev. Pa ne samo z besedo, tudi z dejanjem in gmotno podporo je stala ob strani vsem, ki so se v sili in stiski zatekli k njej. Zato je ni zastoj pred kratkim neki tukajšnji zastopnik delavcev imenoval »mater revežev«. Bila pa je tudi skrbna mati trboveljskih študentov, ki bodo, kar jih študira v Ljubljani, gotovo še nadalje deležni njene požrtvovalne naklonjenosti. Ana

Wessnerjeva je rojena leta 1867. v Ljubljani, dovršila leta 1887. istotam učiteljske študije. Prvo leto po maturi je službovala v Brezicah, odkoder je jeseni leta 1888. prišla v Trbovlje, kjer je službovala celih 36 let, ter bila letos na lastno prošnjo upokojena. Dolga je vrsta let njenega vestnega učiteljevanja, celi dve generaciji vodenjskih deklet sta bili deležni njenih zlatih nauk, katerih se s hvaležnostjo spominjajo vse, ki jih je z izstavljenimi odpustnicami in lepo besedo za pot v življenje spremljala za vedno čez prag ljudske šole. — S hvaležnostjo pa se je bodo vedno spominjale tudi njene bivše tovarišice na vodenjski šoli, ki so spoštovale v njej svojo vestno predstojnico in za vse enako skrbno svetovalko. Pa tudi učiteljstvo drugih trboveljskih šol je izgubilo z njenim odhodom tovarišico, ki je bila vedno in povsod na mestu tam, kjer se je šlo za ugled in dobrobit učiteljskega stanu. — Zato ji k slovesu vsi skupaj želimo, da bi mnogo let v zdravju in veselju uživala svoj zaslužen pokoj, v katerem si bo z nadaljevanjem svojega dosedanjega plodnosnega dela dopletla venec z napisom: V osrečevanju drugih, vedno srečna.

— Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici je za 11 mesečni tečaj, ki se začne 10. novembra t. l. nekaj mest, med temi nekaj polprostih (to je mesečna oskrbnina 34.50 Din). Kdor želi še to leto vstopiti in še ni vložil prošnje, naj to stori najpozneje do 1. novembra t. l. — Ravnateljstvo.

— Med vojno je izdal Peter Končnik knjigo: »Der Oberlehrer — ein Handbuch für Schulleiter«. Poznam nekoga, ki bi si jo rad kupil. Ako jo še ima kak tovariš, vljudno prosim, da mi naznani tudi zahtevano ceno. — Špan Anton, upok. učitelj, Slovenska Bistrica.

— Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna damska kapela. V kleti prvovrstni salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji so na razpolago izborna vina, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

— Izpit za učitelje gimnastike u srednjim školama. U smislu prepisa o ispitivanju kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama od 28. oktobra 1921 broj 47.428 držat će se dne 4. novembra 1924 i slijedećih dana ispiti za učitelje gimnastike u srednjim školama u prostorijama kr. muške učiteljske škole u Zagrebu (Medulićeva ulica 33). Kandidati, koji žele pristupiti k ispitu, imaju prema članku 11. spominutih propisa podnijeti propisno bilježevanu molbenicu Ravnateljstvu kr. ispitnog povjerenstva za učiteljstvo gimnastike u srednjim školama u Zagrebu (pokrajinska uprava, odjeljenje za prosvjedu i vjere) mjesec dana prije ispitnog roka. Molbenici valja priložiti: a) svjedodžbu zrelosti koje srednje ili učiteljske škole, b) uredovnu liječničku svjedodžbu kojeg školskog liječnika o tjelesnoj sposobnosti za učitelja gimnastike, c) opis života, u kojem će kandidat tečaj općega i napose gimnastičkog i praktičnog obrazovanja svoga, zatim opseg i književna pomoćna sredstva svoja naznačiti tako točno, da ispitno povjerenstvo može odlučiti, da li priprava kandidatova odgovara zahtjevima, d) krsni list, e) napose valja priložiti ako ima svjedodžbu o praktičnim vježbama u kojem Sokolskom društvu ili o svršetku kojeg praktičnog Sokolskog tečaja. Svi prilozi imaju biti propisno bilježevani. Kr. ispitno povjerenstvo za ispitivanje kandidata učiteljstva gimnastike u srednjim školama u Zagrebu.

— Oslobođenje našeg Udruženja od takse. G. Ministar Finansija rešenjem svojim Br. 27621 od 29. VIII. tek. g. na osnovu tačke 5., čl. 5. Zakona o taksama odlučio je, da se Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva iz Beograda oslobodi plaćanja takse iz T. Br. 1. takse tarife za sve predstave i molbe, koje podnosi državnim vlastima, izuzev onih koje podnosi u građanskim parnicama.

— Sklicujem odborovo sejo učiteljskega društva za ljubljansko okolico na nedeljo 26. oktobra t. l. ob 10. uri v Učiteljski tiskarni. Udeležje naj se seje vsi stari in novi odborniki, po možnosti tudi ostali člani društva. Zelo važno!

Predsednik.

— Marija Snežna. Pokrajinski odbor »Jugoslovenske Matice« v Ljubljani

je naročil pri »Učit. domu« v Mariboru za tukajšnje obmejno šolo 20 komadov ročnega zemljevida mariborskega okrožja, kateri se bodo uporabljali kot pripomoček pri domoznastvenem pouku. Srčna hvala! — Šolsko vodstvo. — Karol Jakopčec, šolski upravitelj.

— Vse cenj. tovariše in tovarišice širom Slovenije in ostalih krajev naše kraljevine naproša šolsko vodstvo v Križevcih v Prekmurju, ako bi mu mogli poslati (po šolskem vodstvu) po par starih krajevnih razglednic važnejših krajev naše domovine, katere ima gotovo vsakdo med svojo korespondenco, v svrhu učnih pripomočkov pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku in katerih nam na drug način ni možno dobiti.

— Pozor, tovarišice učiteljice! Strokovna učiteljica gđc. Jela Levstikova priredi risarski tečaj za učiteljice osnovnih šol v Mariboru in okolici. One tovarišice, ki bi se hotele tečaja udeležiti, naj se zgledajo ustno ali pisмено pri gori omenjeni tovarišici. Dan in ura tečaja se objavi pravočasno v časopisu.

— Legitimacije za rezervne oficirje. Komanda mariborskega vojnega okruha poroča, da morejo dobiti vsi rezervni oficirji, ki bivajo na teritoriju tega vojnega okruha, če tudi mu ne pripadejo po rojstvu, legitimacije pri njem. Prošnje je poslati s sliko in s 50 parami na vojni okrug. Pripisati je treba: 1. ime in priimek, 2. domovinsko občino, srez in oblast, 3. poklic, 4. je-li se je udeležil vojne, 5. je-li bil ranjen in kakšne so posledice rane, 6. osebni opis.

— Društvo za laški okraj je sklenilo, da pristopi kot ustanovni član k »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaj«.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Františkanska ulica, šte. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

Ocene.

—k Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani reg. zadr. z omeji. zav. Kolodvorska ul. 7. je izdala Kmetijski koledar. Uredil Miloš Stibler. Najbolje pojasnjuje smer koledarja urednik sam, ko pravi: »Kmetijski koledar« je namenjen vsem onim kmetovalcem in prijateljem kmetijstva, ki želijo, da se v našem kmetijskem gospodarstvu udomačijo času primernejše metode dela in življenja. Nebroj znanstvenih in učnih zavodov se že bavi po svetu s proučevanjem kmetijske tehnike in agrarne politike. Na podlagi znanstveno utemeljenih rezultatov poskušajo povsod kmetijsko gospodarstvo povzdigniti. Ponekod so doseženi že zelo lepi uspehi. Ni tajiti, da se v Jugoslaviji istotako vse bolj učvrščuje smer za moderniziranje kmetijstva, toda daleč smo še za kmetijstvom vzornih narodov. Mnogo je še dela in treba izkoristiti vsako sredstvo, ki naj služi temu namenu. Z ozirom na splošno priljubljenost koledarske literature je brezdvomno umestno, da se le ta izkoristi tudi za širjenje kmetijsko-tehničnega znanja in za poznavanje agrarno-političnih in drugih za kmečko prebivalstvo važnih vsakdanjih vprašanj. Uredništvo bo pazno sledilo vsaki stvarni kritiki ter bo pri nadaljnjih letnikih »Kmetijskega koledarja« s hvaležnostjo upoštevalo vsak utemeljen nasvet. Vsebinsko mu je sledeča: Predgovor. Solčni in lunini mrki. Nebesna znamenja. Prazniki. Kalendarij. Rodovniki naše kraljevske hiše. O umetnih gnojilih in njihovi uporabi. Pridelovanje lucerne. Travnikov. Osuševanje travnikov. O bistvu izboljševanja planinskih pašnikov. Precepimo nerodovitno sadno drevje. Vinogradništvo. Kletarstvo. Črvice iz živinoreje. Štiri poglavja iz mlekarstva. Čebelarstvo pismo. Prva pomoč v hlevu. O zložbi (komasaciji) kmetijskih zemljišč. Agrarne operacije v Sloveniji. Električna gospodarstva in kmetijstvo. Ribarstvo v Sloveniji. Našim porotnikom v bodrilo. O vojaški službi. Naše kmečke občine. Najnovejše določbe novega taksnega in pristojbinskega zakona za našega kmetovalca. Trošarina na žganje. Naše kmetijsko šolstvo. Državna podkovska šola na Selu pri Ljubljani. Prva pomoč v neizgledu.

—k Bilder - Fibel für die I. Klasse der staatlichen Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svet. Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Verlag: Verlagsdruckerei »Napredak«, Pančevo. Preis 10. Din mit Anleitung zum Gebrauche der Fibel von Radojčić.

—k Erstes Lesebuch nach der Fibel für den I. Jahrgang der Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache im Königreiche der Serben, Kroaten und Slovenen. Zusammengestellt von: Svetislav Radojčić, Sekretär im Unterrichtsministerium, Julius Szabo und Rudolf Lemle. Preis 8 Din. Verlag: Pančevo. Verlagsdruckerei »Napredak«.

—k Potpuk. Voj. Dž. Kostić: Vojnički bukvaz sa čitankom. Izdanje knjižare Goričar i Leskovšek u Celju. II. Izdanje. 1924.

Pedagoške in šolske drobtine.

× Aktualno. V razpravi o temi »Domovinska ljubezen — vir velikih dejanj in trajnih uspehov« za letošnje izostalo uradno učiteljsko konferenco, je razvila

neka v samotnem selu prav marljivo delujoča mlada učiteljica sledeče lepi misli: ... »A še nekaj kulturnih delavcev ne smemo pozabiti! To so naši požrtvovalni učitelji-vzgojitelji, ki tiho in skromno, a tem vernejše služijo svoji domovini in svojemu narodu. Učilnice zakotnih gorskih vasic in sel bi vedele pripovedovati, koliko dobrega semena pada tu v mehka, dovzetna srca mladine! In cvetni venci ter šopki svežih rož na grobovih narodnih vzgojiteljev pričajo glasno o njihovih trajnih uspehih pri hvaležnih učencih. Blagor jim! Tisočerna hvala pa tudi vsem našim neumornim tovarišem-prvoborcem (gospodu Ganglu in drugim), ki sejejo v najnežnejša srca naših malčkov s peresom in z živo besedo, z najlepšimi zgledi zlata zrna resnice, pravice in ljubezni do domovine ter kažejo nam vsem jasno pot v boljšo bodočnost!

Ako moreš, dragi tovariš(ica), zanejati v malčku iskro ljubezni do njegove rodne zemlje, do materinega jezika in lastnega naroda, tedaj si opravil veliko delo. Ta iskra bo tlela naprej ter bo prej ali slej podžgala mlado srce in dušo za velika dejanja. Kako dosežeš to? — Išči priliko pri vseh predmetih, ustroji ves pouk tako, da ne bo samo mehansko posredovanje znanja, temveč živa, iskrena, življenja polna vzpodbuda učencem. Dandanes žalibog v mnogih šolah vsepreveč vlada racionalizem, ki enostransko povdarja le umsko izobrazbo; premalo važnosti pa se polaga na izobrazbo srca, da postane vneto, razžarjeno in iskreno za vse lepo in dobro, predvsem za našo ljubo domovino in za velika dejanja v njeno korist in veličino.

Živimo v neprijetnem času, toda naš duh ne sme kloniti; kvišku glave in srca! Domovino svojo moramo ljubiti tudi takrat, kadar nam ljubezen do nje ne koristi, marveč celo škoduje. Baš takrat, kadar nam navidez najmanj koristi, jo hočemo najbolj ljubiti, zakaj ona je in ostane naša rodna zemlja in mati tudi takrat, kadar sili in žene svoje otroke na — Kalvarijo! Da, domovina, ti si kakor zdravje, zdravje nas vseh, če ti ostanemo zvesti v tvojem naraščanju, se ogrevamo na tvojem srcu ter skramo iz tvojih večnih, nevsahljivih virov oživljajoče sokove za velika, neminljiva dejanja...«

»Odžagani« šolski nadzornik.

× Darilo za šolske svrhe. Ministristvo prosvete je dobilo od g. Mihe Mihačovića, dalmatinskega rojaka, živečega v Ameriki, znesek 75.000 Din, ki se razdele med nekatere osnovne šole v Dalmaciji za nabavo učil in oprave.

× Slovenske šole (srednje) na neodrešenem ozemlju pred in po vojni. Pred vojno: 1. slovensko gimnazijo v Gorici, 2. hrvatsko gimnazijo v Pazinu, 3. hrvatsko občinsko realno gimnazijo v Voloskem-Opatiji, 4. hrvatsko gimnazijo v Zadru, 5. dvojezično (slovensko-nemško) realno v Idriji, 6. slovensko moško učiteljsko v Gorici, 7. slovensko žensko učiteljsko v Gorici, 8. hrvatsko učiteljsko v Kastvu, 9. zasebno (na lastne stroške) žensko učiteljsko v Pazinu, 10. zasebno trgovsko dvorazredno šolo v Trstu. In vse te šole so bile še premajhne, da bi sprejele vse naše dijaštvo, ki je vsled tega obiskovalo še druge šole izven dežele, meje za presilni razmah želje našega slovanskega ljudstva po izobrazbi so bile še veliko pretesne! — Od vseh naših nekdanjih srednjih šol so nam ostale danes te-le: 1. slovensko učiteljsko v Tolminu, katerega dijaki so morali letos polagati maturo v Vidmu pred laško komisijo in potom tolmača! 2. štirji nižji slovenski razredi na italijanski realki v Vidmu! in 3. hrvatsko učiteljsko v Zadru, kjer je edini hrvatski profesor — katehet! In v kljub temu je to preganjano, zasramovano in gospodarski uničeno slovansko ljudstvo poslalo letos v razne srednje šole v Italiji in inozemstvu nad — 1200 dijakov!

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.